METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

AGENDA

Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat
woensdag 7 oktober 2020, 18.00 – 20.00 uur

Digitale vergadering via Microsoft teams
Vanaf 17.50 uur kunt u zich melden.

Geïnteresseerden buiten de leden van de ACEV zelf kunnen zich aanmelden via s.moesker@mrdh.nl om de link naar de vergadering te ontvangen.

1. Opening en Mededelingen **18.00**

- Terugkoppeling over informatievoorziening richting gemeenteraden

2. Innovatieprogramma Agritech (adviserend) **18.10**

U wordt gevraagd een advies te geven over de uitgangspunten van het innovatieprogramma Agritech en de verdere ontwikkeling ervan.

Bijlage: agendapost

Toelichting: Bestuurlijk eigenaar, wethouder Abee (gemeente Westland), geeft een presentatie en gaat in gesprek met de Adviescommissie. De afgelopen jaren zijn de innovatieprogramma's SMITZH (maakindustrie, 2017), Energie & Klimaat (2018) en Zorgtechnologie (2019) ontwikkeld. De afgelopen maanden is een start gemaakt met de ontwikkeling van het vierde programma wat zich richt op de maatschappelijke opgaven rondom duurzaam, gezond en veilig voedsel, een weerbaar voedselsysteem en het economisch versterken van de bedrijven in de voedselsector. Als werktitel wordt de we naam Agritech gehanteerd. De Greenport West-Holland is de vijfde partner bij het Agritech programma. Hiermee wordt de goede verbinding met het Innovatiepact van de Greenport West-Holland geborgd.

3. Investeren in de regio (informerend) **18.40**

U wordt gevraagd kennis te nemen van de stand van zaken.
Dit agendapunt wordt met dezelfde bijlagen besproken in de adviescommissie Va.

Bijlagen: Agendapost en informatiepakket (het informatiepakket wordt medio volgende week nagezonden)

Toelichting: Maandag 7 september jl. presenteerde het kabinet het Nationaal Groeifonds. Dit Groeifonds is een belangrijke impuls om verdienvermogen en werkgelegenheid van de economie op de lange termijn veilig te stellen. De plannen van het kabinet om lange termijn investeringen te doen in de Nederlandse economie sluiten aan op de regionale inspanningen in Zuid-Holland: het traject Investeren in de Regio. Tijdens de adviescommissie wordt een presentatie gegeven van de laatste stand van zaken van de regionale Groeiagenda en wordt het vervolgproces geschetst door wethouder Armand van de Laar. Hierbij is er ruimte om met u het gesprek te voeren over proces en inhoud.

-- 5 minuten pauze -- **19.00**

4. Sterker uit de crisis (adviserend) 19.05

U wordt gevraagd :

1. Advies uit te brengen op de ingezette koers 'Sterker uit de crisis' waarbij Investeringen voor economisch herstel na de coronacrisis worden gekoppeld aan het vernieuwen van de economie.

2. Input te leveren op de vier thema's waar dit jaar door de MRDH nog een impuls aan wordt gegeven:
   - *Digitalisering MKB*
   - *Flexibele productie en productiesoevereiniteit in de maakindustrie*
   - *Innovatieprogramma Zorgtechnologie*
   - *Naar een flexibele en skills-georiënteerde arbeidsmarkt*

3. Aan te geven of er nog projecten en initiatieven binnen uw gemeenten zijn die relateren aan deze vier thema's.

Bijlage: agendapost

Toelichting: Het is inmiddels een half jaar geleden dat ons land in de intelligente lockdown ging om het coronavirus in bedwang te houden. En het is inmiddels ook duidelijk dat de coronacrisis een grote economische crisis tot gevolg zal hebben. Tegelijkertijd zien we dat een aantal trends en ontwikkelingen juist in versnelling zijn gekomen. Denk daarbij aan digitalisering, het versterken van de regionale, nationale en Europese productieketens en het gebruik van technologische innovaties in de zorg. Om het momentum dat door deze crisis op deze thema's is ontstaan te benutten, is het voorstel om een impuls te geven aan projecten binnen al bestaande programma's en deze met extra financiering mogelijk te maken.

5. Regionale Campusondersteuning 2021-2022 (ter informatie) 19.40

U wordt gevraagd kennis te nemen.

Bijlagen: agendapost en concept plan van aanpak

Toelichting:
Eind 2018 heeft u geadviseerd over ondersteuning van de regionale campusondersteuning voor MBO en HBO door de bestuurscommissie EV. De bestuurscommissie is voornemens om in 2021-2022 deze ondersteuning voort te zetten. Daarom krijgt u ter informatie alvast het concept plan voor 2021 en 2022 toegezonden. Als u er behoefte aan heeft kan er in één van de volgende vergaderingen uitgebreid worden gesproken over deze aanpak en kunt u verdere adviezen meegeven.

6. Vaststellen vergaderplanning ACEV 2021 19.45

U wordt gevraagd om de vergaderdata van 2021 vast te stellen.

Bijlage: agendapost

7. Vaststellen verslag adviescommissie EV 10 juni 2020 19.50

U wordt gevraagd om het beknopte verslag vast te stellen.
Bij het verslag zijn de volgende bijlagen toegevoegd:

a. Gebundelde powerpointsheets van de gegeven presentaties (impact Corona-maatregelen, MRDH ontwerpbegroting 2021, treasurystatuut MRDH 2021, voortgang digitalisering en 5G)

b. Adviesbrief van de ACEV aan de Bestuurscommissie EV inzake digitalisering

8. Rondvraag en sluiting **19.55**

U kunt uw eventuele inhoudelijke vragen die u bij de rondvraag wilt stellen van te voren mailen aan h.vanrijn@mrdh.nl.

Volgende vergadering ACEV:
woensdag 18 november 2020

Spreekrecht:

Belangstellenden die gebruik willen maken van het spreekrecht dienen dit tenminste 24 uur voor de aanvang van de vergadering kenbaar te maken (via h.vanrijn@mrdh.nl) onder vermelding van hun naam en het onderwerp waarover gesproken zal worden en het belang dat daarbij aan de orde is. Het spreekrecht heeft uitsluitend betrekking op de in de agenda vermelde onderwerpen. Bij opening van de vergadering, wordt aan belanghebbende het recht verleend in te spreken. Iedere spreker krijgt maximaal vijf minuten spreektijd. Indien er meerdere sprekers zijn bepaalt de voorzitter in overleg met de commissie de totale voor belanghebbende beschikbare spreektijd en de volgorde van sprekers.

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Adviescommissie
Economisch Vestigingsklimaat
7 oktober 2020
Agendapunt 2

Onderwerp	**Innovatieprogramma Agritech**
Bestuurlijk trekker	Wethouder Abee
Gevraagd advies	Aan de bestuurscommissie EV advies te geven over de uitgangspunten van het innovatieprogramma Agritech en de verdere ontwikkeling ervan.
Korte inhoud van voorstel	**Advies op uitgangspunten van het innovatieprogramma:** Aan de adviescommissie EV wordt gevraagd een advies te geven over de uitgangspunten van het innovatieprogramma Agritech. Het Agritech programma richt zich in de uitvoeringsfase met name op het ontwikkelen en/of toepassen van (innovatieve) technologische oplossingen voor de tuinbouw en nieuwe productiesystemen (future food systems). Digitalisering en mechanisering zijn hierbij belangrijke componenten. Focus van het programma ligt op voedsel maar het effect zal breder zijn en ook een positieve impuls aan sierteelt geven. De voorlopige uitgangspunten van het innovatieprogramma Agritech zijn: • het versterken van het technologisch innovatie potentieel van (MKB) bedrijven in de tuinbouw en future food systems • het verkrijgen of vergroten van de marktpositie van technologische toeleveranciers • het ondersteunen van technologische bedrijven richting de eindgebruikers • het stimuleren van cross-overs (technologie uit andere sectoren zoals Aerospace) • het stimuleren van samenwerking tussen bedrijven • het verkrijgen van een duidelijker beeld van de behoeften van tuinbouwondernemers aan technologische oplossingen (matchen vraag en aanbod) **Aanleiding en verdere toelichting** Sinds 2017 werken MRDH, InnovationQuarter, TNO en de provincie Zuid-Holland samen aan innovatie door middel van de gezamenlijk ontwikkelde innovatieprogramma's. Het doel van deze innovatieprogramma's is enerzijds het ondersteunen van het regionale fieldlabnetwerk en anderzijds het ondersteunen van het innovatieve bedrijfsleven. Met de innovatieprogramma's wordt financiering beschikbaar gesteld om het regionale bedrijfsleven gebruik te laten maken van de mogelijkheden die de fieldlabs te bieden hebben. Deze innovatieprogramma's richten zich op de maatschappelijke opgaven in de provincie Zuid-Holland. De afgelopen jaren zijn de innovatieprogramma's SMITZH (Smart Manufacturing Industriële Toepassing Zuid-Holland, 2017), Energie & Klimaat (2018) en Zorgtech (2019) ontwikkeld. Dit jaar is een start gemaakt met de ontwikkeling van het vierde programma. Dit richt zich op de maatschappelijke opgaven rondom duurzaam, gezond en veilig voedsel, een weerbaar voedselsysteem en het economisch versterken van de bedrijven in de voedsel en sierteelt sector. De werkgroep voor dit innovatieporgramma hanteert als werktitel de naam Agritech. De Greenport West-Holland is als vijfde partner bij het Agritech programma aangesloten. Hiermee borgt de werkgroep een goede verbinding met het Innovatiepact van de Greenport West-Holland. Bij de ontwikkeling van dit vierde innovatieprogramma neemt de werkgroep de geleerde lessen uit de eerdere programma's mee en kijken zij op welke punten dit innovatieprogramma op de inhoud van de andere programma's kan aansluiten.

De situatie in Zuid-Holland
Zuid-Holland kent een rijk cluster met bedrijven in de veeteelt, visserij, landbouw, akkerbouw en tuinbouw (waaronder ook een groot economisch belang in sierteelt). Ook op het gebied van de productie van alternatieve eiwitten (zeewier, algen, insecten, kweekvlees, etc.) is bedrijvigheid aan het groeien. In Zuid-Holland gaat het alleen al aan de voedselkant over ruim 12.000 bedrijven die primair aan de voedselproductie gerelateerd zijn en dat vertaalt zich in ongeveer 90.000 banen. Hieromheen bevinden zich ook nog bedrijven in de technische toeleverantie, de agrologistiek, dienstverlening en de kennisontwikkeling.

Allerlei innovaties zoals melkrobots (Lely), slim gebruik van data voor kringlooplandbouw, precisielandbouw, gebruik van drones in kassen (Pats), artificial intelligence voor (internationaal) marktonderzoek (Koppert Cress & Gibbs Analytics Consulting, Bunnik Plants), diverse innovatieve kassentechniek (Hoogendoorn, Priva en vele andere bedrijven), zeewier telen in de Noordzee (Noordzeeboerderij), vlees gekweekt in het laboratorium zonder gebruik van dierlijke producten (Meatable), etc. vinden in Zuid-Holland plaats.

Zuid-Holland is een technologisch sterke regio. Er zijn hier veel technologieproducenten en er is technologische kennis aanwezig (of beschikbaar) in alle sectoren, zowel binnen het bedrijfsleven als bij kennisinstellingen.

Uitdagingen voor de sector
Nederland, met daarbinnnen Zuid-Holland als sterk cluster, heeft wereldwijd een koplopersspositie in het veilig, duurzaam en efficiënt produceren van verse producten. Maar die koplopersspositie is geen vanzelfsprekendheid; internationaal gezien gaan de ontwikkelingen steeds sneller en ontstaat steeds meer concurrentie.

Daarnaast zijn er mondiale uitdagingen en trends die op de sector af komen:

- Groei in de vraag naar voedsel. De wereldbevolking neemt tot 2050 naar verwachting toe tot ruim 9 miljard mensen, die ook nog eens rijker worden en als gevolg daarvan meer gaan eten – wat leidt tot een grote groei in vraag naar voedsel.
- Toename in de zorg om het klimaat. Hierbij wordt steeds duidelijker dat voedselproductie, -transport en -consumptie een grote rol spelen in de uitstoot van broeikasgassen (zo'n 25% van de totale mondiale uitstoot). En dat planten een substiantiële bijdrage leveren in het creëren van een gezond woon- en werkklimaat.
- Consumenten worden steeds kieskeuriger – de vraag naar veilig, duurzaam, gezond en diervriendelijk voedsel en sierteelt producten neemt toe en leidt tot veranderingen in consumentengedrag. Dit leidt weer tot grote veranderingen in o.a. (internationale) productie, sourcing en distributie.
- Technologische ontwikkelingen maken verdere digitalisering en mechanisering van het tuinbouwcluster mogelijk.

Naast deze trends en uitdagingen heeft de huidige Covid-19 crisis aangetoond hoe kwetsbaar ons mondiale voedselsysteem is. Dit biedt kansen omdat landen hierdoor meer zelfvoorzienend willen zijn. In Zuid-Holland is de kennis aanwezig om innovatieve oplossingen daarvoor te ontwikkelen, zoals vertical farming of autonome kassen.

Doorbraaktechnologieën blijven nodig om de sector weerbaar te maken voor deze uitdagingen en om de koplopersspositie vast te houden. Verdere technologische ontwikkelingen zijn dus essentieel voor het behoud van duurzame, gezonde en veilige productie van voedsel in de toekomst. De uitdaging voor Zuid-Holland zit hem vooral in het vertalen van de vaak al aanwezige (wetenschappelijke) kennis naar daadwerkelijke toepassing in bedrijven en opschaling daarvan. Een voorbeeld hiervan is de drone. De drone bestaat al jaren maar de toepassing van drones in kassen vereist nieuwe technieken op onder andere het gebied van GPS. Waarbij ook de medewerkers opgeleid moeten worden om met deze drones om te gaan. Toepassingen op het gebied van cybersecurity worden steeds belangrijker omdat de digitalisering toeneemt.

	Het gaat hierbij om het toepassen van nieuwe technologieën in bestaande productiesystemen maar ook om technologieën die nieuwe productiesystemen mogelijk maken. Hierbij kan gedacht worden aan autonoom telen, vertical farming en systemen die het produceren van marine producten als zeewier en algen of kweekvlees mogelijk maken. Naast het inzetten van technologie om huidige teeltsystemen te optimaliseren en daarmee duurzamer te maken, bieden technologische ontwikkelingen de mogelijkheid tot nieuwe verdienmodellen, waarbij de focus komt te liggen op vermarkten van primaire producten alleen in Europa en het vermarkten van kennisproducten en -diensten in de rest van de wereld. **Agritech - uitgangspunten** Het Agritech programma richt zich in de uitvoeringsfase met name op het ontwikkelen en/of toepassen van (innovatieve) technologische oplossingen voor de tuinbouw en nieuwe productiesystemen (future food systems). Digitalisering en mechanisering zijn hierbij belangrijke componenten. Focus van het programma ligt op voedsel maar het effect zal breder zijn en ook een positieve impuls aan sierteelt geven. Het innovatieprogramma Agritech is een financieringsinstrument dat complementair is aan wat er al aan financiering en subsidies beschikbaar is voor de sectoren vanuit andere programma's. Bijvoorbeeld vanuit de rijksoverheid of Europa. En aanvullend op de reeds bestaande samenwerking in het Innovatiepact Greenport West-Holland. Uitgangspunten hierbij zijn technologie gedreven investeringen, gericht op bedrijfseconomische groei (met name MKB) en het versterken van de innovatie-infrastructuur, doorbouwend op / aansluitend bij regionale (en landelijke) programma's en initiatieven. **Vervolgstappen** Op basis van bovenstaande uitgangspunten en de geleerde lessen uit de eerdere programma's worden er de komende tijd, naast het nu aan de ACEV gevraagde advies, gesprekken met diverse stakeholders georganiseerd. De uitkomsten hiervan nemen de partners, samen met het uitgebrachte advies door de ACEV, mee in een programmaplan. Dit programmaplan ligt vervolgens ter besluitvorming voor bij BCEV van 2 december 2020. De financiering van dit programma komt uit de bijdrageregeling EV en zal, zoals ook bij de eerdere innovatieprogramma's tussen de €750.000 en €1.000.000 bedragen. Hiervoor geldt de eis van 50% cofinanciering. Na de eerste fase van uitvoering zal er ook vanuit de andere partners zoals de Provincie Zuid-Holland mee gefinancieerd worden.	
Communicatie	Advies wordt schriftelijk aan de bestuurscommissie kenbaar gemaakt en meegenomen in de verdere uitwerking van het programmaplan van het innovatieprogramma Agritech.	
Bijlagen	n.v.t.	
Gevolgde procedure	**Bestuurscommissie**	15 juli 2020
Verdere procedure	**Bestuurscommissie**	14 oktober 2020 en 2 december 2020
	Zienswijzetermijn	n.v.t.
	Dagelijks bestuur	n.v.t.
	Algemeen bestuur	n.v.t.

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat / Adviescommissie Vervoersautoriteit

7 oktober 2020
agendapunt 3

Onderwerp	**Voortgang Investeren in de Regio**	
Bestuurlijk trekker	- Economisch Vestigingsklimaat: Armand van de Laar - Vervoersautoriteit: Marc Rosier / Simon Fortuyn	
Ter informatie	- Kennisnemen van de stand van zaken	
Korte inhoud van voorstel	Met de aankondiging van het Rijksinvesteringsfonds tijdens Prinsjesdag 2019 heeft de MRDH in het najaar van 2019 het initiatief genomen om het traject Investeren in de Regio te starten. Dit traject heeft tot doel om bestaande en uitgewerkte plannen in de metropoolregio, die passen bij het Rijksinvesteringsfonds, (in) samen(hang) te brengen en voor het fonds in aanmerking te laten komen. Ook dient het traject om een sterke regionale triple helix-coalitie in de regio te vormen die deze plannen ondersteunen. Tot slot is het doel om voor deze plannen van de regio ook breder dan dit fonds bij het Rijk te lobbyen, bijv. via het jaarlijkse MIRT en een volgend kabinet in 2021. Daarmee komt realisatie van deze projecten dichterbij. Aanvullend daarop wordt door de MRDH ook gewerkt aan het verder brengen van andere bestaande en uitgewerkte plannen in de metropoolregio die op dit moment (nog) niet bij het Rijksinvesteringsfonds passen. Het afgelopen jaar heeft Investeren in de Regio meerdere malen op de agenda van de MRDH gestaan, voor het laatst voor de zomer. Zoals u weet is er begin 2020 een brede coalitie van bedrijven, kennisinstellingen en overheden in Zuid-Holland gevormd, die werkt aan een gezamenlijke Groeiagenda, op basis van bestaande en uitgewerkte plannen, inspelend op het verwachte Rijksinvesteringsfonds. De MRDH neemt aan deze coalitie deel vanuit de kerntaken economie en bereikbaarheid. Maandag 7 september jl. presenteerde het kabinet het verwachte nationaal Groeifonds, voorheen het Rijksinvesteringsfonds. Tijdens de vergadering van 7 oktober a.s. nemen de betrokken MRDH-bestuurders u daarom via een presentatie mee in de voortgang van Investeren in de Regio. Vanaf de week van 28 september aanstaande zullen de 23 gemeenteraden via hun eigen colleges nader geïnformeerd worden over het nationaal Groeifonds, de Groeiagenda Zuid-Holland en het vervolgproces. Op dat moment daarna zal ook een informatiepakket worden nagezonden aan de adviescommissies.	
Bijlagen	- Informatiepakket (nazending)	
Verdere procedure	**Zienswijzetermijn**	N.v.t.
	Dagelijks bestuur	N.v.t.
	Algemeen bestuur	N.v.t.

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Adviescommissie
Economisch Vestigingsklimaat

7 oktober 2020
agendapunt 4

Onderwerp	**Sterker uit de Crisis**
Bestuurlijk trekker	Aan Sterker uit de crisis zijn diverse wethouders gekoppeld die reeds bestuurlijk trekker zijn op de verschillende thema's, wethouder Kathmann (herstel/vernieuwing economie), wethouder Vollebregt (flexibele productie en zorgtechnologie) en wethouder Van Driel (regionale campusvorming). Voor digitalisering MKB wordt nog een bestuurlijk trekker benoemd.
Gevraagd advies	1. Advies uitbrengen op de ingezette koers 'Sterker uit de crisis' waarbij investeringen voor economisch herstel na de coronacrisis worden gekoppeld aan het vernieuwen van de economie 2. Input leveren op de vier thema's waar dit jaar door de MRDH nog een impuls aan wordt gegeven: - Digitalisering MKB - Flexibele productie en productiesoevereiniteit in de maakindustrie - Innovatieprogramma Zorgtechnologie - Naar een flexibele en skills-georiënteerde arbeidsmarkt 3. Vraag aan de leden van de adviescommissie: zijn er nog projecten en initiatieven binnen uw gemeenten die relateren aan deze vier thema's?
Korte inhoud van voorstel	**Aanleiding** Het is inmiddels een half jaar geleden dat ons land in de intelligente lockdown ging om het coronavirus in bedwang te houden. En het is inmiddels ook duidelijk dat de coronacrisis een grote economische crisis tot gevolg zal hebben. Tegelijkertijd zien we dat een aantal trends en ontwikkelingen juist in versnelling zijn gekomen. Denk daarbij aan digitalisering, het versterken van de regionale, nationale en Europese productieketens en het gebruik van technologische innovaties in de zorg. Om het momentum dat door deze crisis op deze thema's is ontstaan te benutten, is het voorstel om vanuit de 23 gemeenten, en samen met onze regionale partners, projecten te ontwikkelen die zowel bijdragen aan het economisch herstel na de coronacrisis als bijdragen aan de transitie naar een nieuwe economie. Het gaat dan om projecten die voortbouwen op de koers die we op deze thema's de afgelopen jaren hebben ingezet, en die vanuit bestaande structuren en werkgroepen op korte termijn tot uitvoering kunnen worden gebracht. Projecten met een blijvende impact: slimmere productieketens, schonere lucht, weerbare economische sectoren en een meer flexibele en skills-georiënteerde arbeidsmarkt. **Impact van de coronacrisis op de regionale economie** Om te bepalen hoe de regionale economie na de coronacrisis zo goed mogelijk kan herstellen is inzicht in de economische effecten noodzakelijk. De MRDH heeft daarom samen met de gemeente Rotterdam en de Economic Boad Zuid-Holland, de Erasmus Universiteit Rotterdam en onderzoeksbureau NEO onderzoek laten doen naar economische impact van de coronacrisis op de metropoolregio Rotterdam Den Haag. De economische analyse laat zien dat de gevolgen zeer groot zijn, maar dat de regio een goede uitgangspositie heeft voor herstel. De analyse bevat ook aanbevelingen om dit te realiseren: • stimulering van economische vernieuwing en innovatie; • focus op arbeidsmarktbeleid en talentontwikkeling; • stimulering productie op Europese schaal; • extra inzet op strategie voor de retail-sector. **Sterker uit de crisis**

	Bovenstaande aanbevelingen zijn aan MRDH-netwerken, bestuurders en (gemeentelijke) werkgroepen die op deze thema's actief zijn. Onder de noemer 'Sterker uit de crisis' gaan zij aan de slag om projecten te ontwikkelen op tenminste 4 thema's: • Digitalisering MKB • Flexibele productie en productiesoevereiniteit in de maakindustrie • Innovatieprogramma Zorgtechnologie • Naar een flexibele en skills-georiënteerde arbeidsmarkt Hieronder volgt een toelichting op de inhoud een aanpak per thema. - *Digitalisering MKB* Een verschuiving van offline naar online winkelgedrag was al een trend die was ingezet. De pandemie met bijbehorende lock-down heeft deze trend in een stroomversnelling gebracht. Niet alleen in de retail maar ook in andere sectoren wordt digitalisering van steeds groter belang. Data helpen bij het in kaart brengen van je klantbehoeften. Zonder website ben je niet vindbaar en hoe zit het met de veiligheid van je gegevens? Allemaal aspecten waar de gemiddelde ondernemer zich steeds meer bewust van moet worden, maar die in veel bedrijven nog niet in het systeem zitten. Een aantal gemeenten in de regio zijn al met dit onderwerp aan de slag gegaan. Zo doen Den Haag, Delft en Zoetermeer mee aan de digitale werkplaats waarin studenten aan bedrijven worden gekoppeld om die digitaliseringsactiepunten door te lichten en een stap verder te brengen. In Rotterdam is er onder de vlag van het MKB010Next programma een e-learning module voor ondernemers ontwikkeld. In Pijnacker – Nootdorp wordt er een digitaal platform voor lokale ondernemers ingericht om hun waren op aan te prijzen. En in Ridderkerk wordt gekeken naar een gezamenlijk platform waar ook direct besteld kan worden. Op dit moment wordt met deze gemeenten samen gekeken naar wat voor type projecten naar een regionale schaal getild kunnen worden of dat boven op deze lokale projecten wellicht ook één gezamenlijke regionale actie wenselijk is. Dit is de voeding voor het programma Digitalisering MKB dat de komende maanden verder uitgewerkt wordt. - *Flexibele productie en productiesoevereiniteit in de maakindustrie* Eén van de aanbevelingen uit het onderzoek naar de economische impact van de coronacrisis op onze regio is het stimuleren van productie op Europese schaal. De crisis illustreert de afhankelijkheid van productiefaciliteiten in het verre buitenland, waardoor bedrijven geconfronteerd worden met het niet of laat leveren van essentiële onderdelen van hun product. Aan de andere kant kent de regio diverse bedrijven en fieldlabs die mogelijkheden bieden om deze onderdelen te produceren, bijvoorbeeld op het terrein van 3D metaal- en kunststofprinten. Door vraag en aanbod beter te verbinden wordt regionaal produceren voor meer bedrijven een reële optie. Daarnaast liggen er kansen om meer ruimte te maken voor flexibele productielocaties zodat bedrijven een tijdelijke productielijn kunnen opzetten en weer afbouwen zonder dat ze daar een hele fabriek voor nodig hebben. Het is een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor startups en scale ups om in deze regio actief te blijven en zo bij te dragen aan de werkgelegenheid. Voor projecten in ontwikkeling geldt dat er extra aandacht wordt besteed aan de mogelijkheden voor aansluiting van bedrijven uit alle 23 gemeenten. De projecten worden ontwikkeld in samenwerking met o.a. de gemeenten Den Haag, Rotterdam, Delft en Schiedam en onze regionale partners die actief zijn in het SMITZH programma, waaronder de Smart Industry Fieldlabs. Deze fieldlabs merken inmiddels de eerste effecten van de coronacrisis, zeker als ze veel werken met sectoren waar de klappen vallen (maritiem, automotive, luchtvaart). Projectvoorstellen worden niet getekend en bestaande innovatieprojecten worden stopgezet. Via de Sterker uit de crisis-projecten geven we hen een steuntje in de rug om een moeilijke tijd te overbruggen terwijl we innovatie in de regionale maakindustrie blijven stimuleren. - Innovatieprogramma *Zorgtechnologie – extra middelen voor de voucherregeling van het innovatieprogramma*

	De coronacrisis heeft een aantal kwetsbaarheden in het zorgsysteem blootgelegd. Dit geldt voor de ziekenhuiszorg maar ook zorg die valt onder het toepassingsgebied van het sociaal domein van gemeenten. Een toename in eenzaamheid onder mensen door de lock-down of doordat mensen in een risicogroep zitten bijvoorbeeld maar ook het leveren van zorg op afstand. Technologie kan een bijdrage leveren aan het oplossen van deze kwetsbaarheden in het huidige systeem. Zo is er bijvoorbeeld een app waarmee ouderen gebeld kunnen worden om een praatje te maken of kan een huisrobot zorgen voor structuur. Het innovatieprogramma Zorgtech zorgt via de voucherregeling ervoor dat bedrijven, zorginstellingen en fieldlabs met dit soort ontwikkelingen aan de slag gaan en ze verder brengen, richting een product dat klaar is voor de markt. De eerste openstelling van deze voucherregeling midden in de lockdown periode van april/mei leverde veel hoogwaardige projectaanvragen op die lang niet allemaal gehonoreerd konden worden. Via een ophoging van het budget kunnen we meer projecten financieren. Dit aanvullende budget is specifiek bestemd voor projecten die bijdragen aan het oplossen van de kwetsbaarheden in het systeem die door de coronacrisis aan het licht zijn gekomen en die binnen het zorg domein van de gemeente vallen. Zo wordt een win-win situatie gecreeërd waarbij ondernemers worden ondersteund in hun innovatieproces en er tegelijkertijd wordt gewerkt aan betere zorg voor de inwoners van de metropoolregio Rotterdam Den Haag. *- Naar een flexibele en skills-georiënteerde arbeidsmarkt* De diepe economische crisis als gevolg van corona leidt tot een enorme toename in het aantal werkzoekenden. Het aantal vacatures neemt af en het aantal aangevraagd WW uitkeringen neemt toe. Begeleiding van werknemers van krimpsectoren naar groeisectoren en het ontwikkelen en opschalen van vraaggestuurde modules voor her-, om- en bijscholing zijn concrete mogelijkheden die bijdragen aan een meer flexibele, skills-georiënteerde en weerbare arbeidsmarkt. In de praktijk wordt hier o.a. vorm aan gegeven door Leven Lang Ontwikkelen (LLO) initiatieven op campussen, waar onderwijsinstellingen samenwerken met bedrijven om in verschillende sectoren de beroepsbevolking verder op te leiden en te voorzien van meer toekomstgerichte skills. Binnen de regionale campuswerkgroep is nagegaan welke initiatieven er in ontwikkeling zijn. Er zijn voorstellen in de maak op o.a. het terrein van de maakindustrie, de retailsectoren, ict en de greenportsector. Ze worden ontwikkeld vanuit het campusnetwerk, samen met o.a. de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Rotterdam, Barendrecht, Westland, Lansingerland en Den Haag. De voorstellen richten zich op het om- of bijscholen van personeel in deze sector, met in achtname van innovatie. De kaders voor campusprojecten zijn toegepast bij de beoordeling van deze projecten. **Vervolgstappen** In de bestaande structuren worden projectvoorstellen ontwikkeld. Besluitvorming vindt vervolgens per project plaats in de bestuurscommissie EV. Voor de ‘Sterker uit de crisis’-projecten worden geen aparte uitvoeringsstructuren opgericht. We sluiten aan bij de ambtelijke werkgroepen die reeds op de vier thema’s actief zijn. Financiering van de projecten vindt plaats binnen de kaders van de begroting. Wanneer er naast deze vier thema’s aanvullende regionale trajecten zijn waarbij herstel van de coronacrisis wordt verbonden aan vernieuwing van de economie kan dit tijdens de adviescommissie van 7 oktober onder de aandacht worden gebracht.	
Communicatie	Communicatie vindt plaats binnen de vier huidige thema’s.	
Bijlagen	NVT	
Gevolgde procedure	**Bestuurscommissie**	15 juli 2020
Verdere procedure	**Bestuurscommissie**	14 oktober 2020 en 2 december 2020
	Zienswijzetermijn	n.v.t.
	Dagelijks bestuur	n.v.t.
	Algemeen bestuur	n.v.t.

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat

7 oktober 2020
agendapunt 5

Onderwerp	**Aansluiting onderwijs arbeidsmarkt: Plan Regionale Campusondersteuning 2021-2022**
Bestuurlijk trekker	Wethouder Van Driel (gemeente Zoetermeer)
Gevraagd advies / Ter informatie /	Kennis te nemen van Plan Regionale Campusondersteuning 2021-2022.
Korte inhoud van voorstel	Eind 2018 heeft u geadviseerd over ondersteuning van de regionale campusondersteuning voor MBO en HBO door de bestuurscommissie EV. De bestuurscommissie is voornemens om in 2021-2022 deze ondersteuning voort te zetten. Daarom krijgt u ter informatie alvast het concept plan voor 2021 en 2022 toegezonden. Als u er behoefte aan heeft kan er in één van de volgende vergaderingen uitgebreid worden gesproken over deze aanpak en kunt u verdere adviezen meegeven. Om het economisch vestigingsklimaat te versterken stimuleert de MRDH sinds 2018 de aansluiting tussen onderwijs & arbeidsmarkt, zoals vastgelegd in de strategische agenda MRDH 2022. Een middel om hier in te voorzien is het versterken van MBO-HBO campusontwikkeling, door zowel kennisuitwisseling te bevorderen als bij te dragen aan projectontwikkeling. Sinds 2018 zijn in totaal 10 relevante en hoogwaardige campusinitiatieven vanuit de bijdrageregeling MRDH ondersteund binnen de vastgestelde kaders. In totaal is er €2.410.000,- gefinancierd. De cofinanciering van de aanvragende projectpartners bedroeg in totaal: € 2.652.485,-. De campusinitiatieven dragen bij aan de uitdagingen op het gebied van cybersecurity, IT en digitalisering, smart industry high tech, haven in transitie, life science & health, feeding en greening, tech cities, circulaire economie en energietransitie (Human Capital Akkoord en regiospeerpunten). Tijdens de bestuurscommissie van 5 februari 2020 is gevraagd, om in lijn met de strategische agenda van de MRDH een voorstel t.a.v. regionale HBO-MBO campusontwikkeling op te stellen. Dat heeft geleid tot dit voorstel Regionale Campusondersteuning 2021-2022, waarin het versterken van het economische vestigingsklimaat, post-corona herstel en de samenwerking tussen campussen centraal staan. Het versterken van campussen vormt ook de bijdrage die de MRDH levert aan het Human Capital Akkoord Zuid-Holland en daarmee het stimuleren van een veerkrachtige arbeidsmarkt in de regio. De rol van de MRDH richt zich enerzijds op de opstart en aanjaagfinanciering van voorstellen en anderzijds (na de opstart) op verbinden, coördineren en monitoren op impact. De doelstellingen van het voorstel Regionale Campusondersteuning 2021-2022 zijn: ▪ Versterken van een MBO-HBO campusecosysteem met als doel een goede aansluiting onderwijs, arbeidsmarkt en omgeving te realiseren, een intensieve samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven te stimuleren en een leven lang ontwikkelen (LLO) aan te jagen; ▪ Economisch rendement van campussen versterken door kennisdeling op het gebied van governance, innovatie, productontwikkeling, verdienmodellen, internationalisering, subsidie en bereikbaarheid te stimuleren en meer centraal te stellen in aanpak;

	▪ Bekendheid vergroten van het campusecosysteem, zodat bedrijven campussen regionaal actiever opzoeken en participeren in innovatie, onderwijsvernieuwing en LLO. De beschreven activiteiten, beoogde resultaten en economische impact in het voorstel zijn mede gebaseerd op de nulmeting van de eerder ondersteunde campusinitiatieven. Naast budget voor kennissessies, communicatie, verkenning bereikbaarheid, connectoren, maatwerk-subsidieadvies campussen en impactmeting voor 2021-2022, wordt ook voorgesteld budget vrij te maken voor campusvoorstellen vanuit de bijdrageregeling mits zij een goede bijdrage leveren aan HCA, RNE en de regionale post-corona aanpak. Dit gaat om budgetten uit de begroting 2021 en 2022. Focus komt meer te liggen op voorstellen die worden ingediend door een consortium van 2 of meer gemeenten, MBO- en of HBO onderwijsinstellingen (ook WO mag aansluiten) en bedrijven.	
Communicatie	N.v.T.	
Bijlagen	Bijlage 1: voorstel Regionale Campusondersteuning 2021-2022	
Gevolgde procedure	**Ambtelijk overleg**	28 september 2020
Verdere procedure	**Bestuurscommissie**	15 oktober 2020
	Zienswijzetermijn	n.v.t.
	Dagelijks bestuur	n.v.t.
	Algemeen bestuur	n.v.t.

Plan van Aanpak Regionale Campusondersteuning 2021-2022

Korte samenvatting

De gemeenten die samen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) vormen hebben aangegeven de relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt te willen versterken. Middel om hierin te voorzien is het nog beter benutten van campussen in de regio en nieuwe campusinitiatieven aan te jagen. Naast de universitaire campussen die onze regio rijk is, zijn er veel regionale MBO en HBO campussen met een grote economische impact. Om die reden heeft de MRDH besloten om MBO en HBO campussen te versterken, hiermee ook aansluitend bij het Human Capital Akkoord (HCA), het Kennis en Innovatie Convenant 2020-2023 en de Groeiagenda Zuid-Holland.

De MRDH heeft in de periode 2018-2020 de campussen versterkt om:

- De aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs te verbeteren en kennis te delen.
- Innovatie te stimuleren.

In deze periode zijn in totaal 10 campusinitiatieven vanuit de bijdrageregeling MRDH ondersteund binnen de vastgestelde kaders. In totaal is er €2.410.000,- gefinancierd. De cofinanciering van de aanvragende projectpartners bedroeg in totaal: € 2.941.235. De campusinitiatieven dragen bij aan de uitdagingen op het gebied van cybersecurity, IT en digitalisering, smart industry high tech, haven in transitie, life science & health, feeding en greening, tech cities, circulaire economie en energietransitie (HCA- en regiospeerpunten).

Tijdens de bestuurscommissie van 5 februari 2020 is besproken wat de volgende stap zou moeten zijn t.a.v. regionale HBO-MBO campusontwikkeling en dat heeft geleid tot een plan van aanpak voor **Regionale Campus-ondersteuning 2021-2022**, waarin de aansluiting bij HCA, post-corona aanpak en de samenwerking tussen campussen centraal staan. De rol van de MRDH richt zich enerzijds op de opstart en aanjaagfinanciering van campusvoorstellen en anderzijds (na de opstart) op verbinden, coördineren en monitoren op impact.

De doelstellingen van het voorstel zijn:

- Versterken van een MBO-HBO campusecosysteem met als doel een goede aansluiting onderwijs, arbeidsmarkt en omgeving te realiseren, een intensieve samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven te stimuleren en een leven lang ontwikkelen (LLO) aan te jagen;
- Economisch rendement van campussen versterken door kennisdeling op het gebied van governance, innovatie, productontwikkeling, verdienmodellen, internationalisering, subsidie en bereikbaarheid te stimuleren en meer centraal te stellen in aanpak;
- Bekendheid vergroten van het campusecosysteem, zodat bedrijven campussen regionaal actiever opzoeken en participeren in innovatie, onderwijsvernieuwing en LLO.

De beschreven activiteiten en beoogde resultaten zijn gericht op het versterken van zowel het regionaal economisch vestigingsklimaat als ook de kenniseconomie. Met als doel de arbeidsmarkt een waardevolle impuls te geven en aan te sluiten bij de regionale post-corona aanpak en HCA voor de bovengenoemde speerpuntsectoren.

1. Inleiding

De gemeenten die samen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) vormen hebben aangegeven behoefte te hebben aan het versterken van de relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Middel om hierin te voorzien is het versterken en beter benutten van campussen in de regio. Daarom wordt vanuit de MRDH sinds medio 2018 ingezet op het versterken van campussen.

Naast de grote universitaire campussen die onze regio rijk is (TU Delft, Erasmus Universiteit Rotterdam, Universiteit Leiden in Den Haag en Leiden) zijn er veel regionale MBO-HBO campussen met een grote economische impact. Zowel het merendeel van het aantal studenten in de regio als het merendeel van het aantal banen in de regio is op MBO-HBO niveau.
Om die reden heeft de MRDH besloten om MBO-HBO campussen aan te jagen en te versterken, hiermee aansluitend bij het Human Capital Akkoord (HCA), het Kennis en Innovatie Convenant 2020-2023 en de Groeiagenda Zuid-Holland.
Vanuit Provincie Zuid-Holland wordt ingezet op het versterken van universitaire campussen. Met het verschil in focus zijn we hiermee complementair aan de aanpak vanuit PZH.

De MRDH heeft in de periode 2018-2020 MBO-HBO campussen versterkt om:

- De aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs te verbeteren.
- Innovatie te stimuleren.

De focus ligt op bedrijfsgedreven campussen, waar onderwijs en bedrijfsleven samenwerken, vaak rondom een specifieke sector. Het zijn de plekken waar talent van de toekomst samenwerkt met bedrijven om te komen tot innovaties en transities en zo bijdragen aan de regionale economie.

Naast financiële ondersteuning voor het versterken van campussen in de regio is door de MRDH gemeenten ook aangegeven dat er ook behoefte was aan kennisuitwisseling en netwerkvorming. Daarom heeft de MRDH in de periode 2018-2020 ingezet op:

1. Het verlenen van financiële bijdragen aan campusprojecten die voldoen aan de vastgestelde kaders.

2. Het organiseren van netwerkbijeenkomsten met gemeenten en onderwijsinstellingen.

Dit heeft de onderstaande resultaten opgeleverd.

2. Resultaten fase 1

De output van de periode 2018-2020 kan worden samengevat als volgt:

- In totaal zijn tot nu toe 10 campusinitiatieven vanuit de bijdrageregeling MRDH ondersteund binnen de vastgestelde kaders. In totaal is er €2.410.000,- gefinancierd. De cofinanciering van de aanvragende projectpartners bedroeg in totaal: € 2.941.235.
  De campusinitiatieven dragen bij aan de Human Capital Akkoord en Roadmap Next Economy op het gebied van cybersecurity, IT en digitalisering, smart industry high tech, haven in transitie, life science & health, feeding en greening, tech cities, circulaire economie en energietransitie.
  In 2015-2017 zijn er ook al bijdragen toegekend aan o.a. WHC (project TECH en voor een deel ook het project Freshteq/Fieldlab Smart Food), de Chinese Solarkas (Lansingerland) en de eerste ronde Food Innovation Factory / Vlaardingen) voor een totaal van €675.000,-. Dit was in het kader van de clusteraanpak Greenport.

	Regionale Campusontwikkeling	
2018	Dutch Innovation Park, Zoetermeer	€ 230.000,00
	Food Innovation Academy, Vlaardingen	€ 230.000,00
	Maritiem Onderwijs Innovatie Centrum (MOIC), Schiedam	€ 275.000,00
	Equestrum, , Midden-Delfland	€ 150.000,00
	Greenport Horti Campus, Lansingerland	€ 525.000,00
2019	Digital Operations Centre, Delft	€ 150.000,00
	IT & Security Campus, Den Haag, Den Haag	€ 200.000,00
2020	Greenport Horti Campus, Westland	€ 225.000,00
	IT campus Rotterdam	€ 150.000,00
	Groene Chemie Campus, Brielle	€ 275.000,00
Totaal aan projectenbijdragen campussen 2018 t/m 2020		**€2.410.000,00**

- Campuswerkgroepen zijn opgezet tussen gemeenten op ambtelijk en bestuurlijk niveau, om voor onderlinge afstemming te zorgen.
- Een breed campusnetwerk is opgezet voor gemeenten, kennispartners, bedrijven en onderwijsinstellingen.
  Vanuit dit netwerk zijn 2 bijeenkomsten per jaar georganiseerd om kennis te delen, ervaringen uit te wisselen en inspiratie op te doen door middel van bezoeken aan campussen in de regio. Daarnaast is ook de link met het Human Capital Agenda, de Groeiagenda Zuid-Holland gelegd en is verkend waar samenwerking tussen campussen toegevoegde regionale waarde heeft.
- Fase-ontwikkeling van de MBO-HBO campussen op hoofdlijnen in kaart gebracht.
- Voor het verlenen van financiële bijdragen aan campusprojecten zijn duidelijke kaders vastgesteld.
  Kaders type campus
  - Focus op MBO / HBO onderwijs niveau
  - Aantoonbare structurele samenwerking en commitment van onderwijs en bedrijfsleven
  - De campus dient een fysieke locatie te hebben
  - Gericht op een regionaal relevante sector met een (toekomstige) substantiële beroepsgroep
  - Campus gericht op technische innovatie

  Kaders type campusproject
  - Project heeft regionale meerwaarde voor andere campussen
  - Minimale gevraagde projectbijdrage is €100.000,-. Dit voorkomt de versnippering van het beschikbare budget en vraagt om substantiële cofinanciering van de betrokken partijen
  - Minimale percentage cofinanciering vanuit gemeente en / of bedrijven / onderwijsinstelling is 50%. Zo wordt gewaarborgd dat er sprake is van een project met gecommitteerde partners
  - Project draagt bij aan het HCA
  - Er vindt kennisdeling vanuit het project plaats in de regio over lessen en resultaten.

  Wat de MRDH niet doet is:
  - Campussen toewijzen aan gemeenten in de regio
  - Campussen oprichten
  - Inhoudelijke onderwijsprogramma's vormgeven
  - Bepalen welke campussen zijn toegestaan en welke niet
- Er is een start gemaakt met een nulmeting bij de campussen die de outcome en impact in kaart brengt. Er worden door de campussen bijvoorbeeld in 2019-2020 2971 MBO studenten, 1322 HBO en 115 WO studenten (waarvan 60 WO Summerschool Int.) opgeleid. Daarnaast volgen

studenten uit andere regio's specifieke modules en vinden er ook voor werkenden bij- en omscholingscursussen plaats (exacte aantallen volgen nog).
- Er is een start gemaakt met de ontwikkeling van een ecosysteem van campussen en de borging van ''lessons learned'' door middel van netwerkbijeenkomsten met gemeenten, onderwijsinstellingen en bedrijven en een nulmeting onder de campussen.

3. Belangrijke lessen tot nu toe en mogelijke oplossingen

Op basis van een aantal interviews met campussen en gemeenten.

- Door een tiental MBO-HBO campussen (inclusief Brielle) te versterken wordt een regionaal campus ecosysteem gecreëerd. Het besef van de potentiële kracht en kansen van het ecosysteem voor het aantrekken van talent en bedrijven, een leven lang ontwikkelen (her- en omscholing), integrale onderzoeksprojecten, onderwijsvernieuwing en kosten- en kennisdeling is er en er wordt al veel samengewerkt, maar kan nog beter. Door enkele connectoren voor de campussen te activeren om bedrijven actief te betrekken bij opleidingen, cursussen en trainingen voor werkenden (LLO), toegepaste onderzoeksprojecten en evenementen in de regio, ontstaat een effectieve publiek-private community. De MRDH zou hierin kunnen faciliteren.
- Het direct betrekken van bedrijven bij verkennende gesprekken rond campusontwikkeling leidt tot meer commitment en vraag gestuurd opereren vanuit de campus.
- Alle 23 gemeenten uit de MRDH-regio zouden met hun uitdagingen op het gebied van aansluiting arbeidsmarkt – onderwijs gebruik moeten kunnen maken van het campus eco-systeem. Dit is nu in de opbouw fase nog niet het geval. Vraag en aanbod van gemeenten en bedrijven zouden rechtstreeks bijeen kunnen worden gebracht op een online platform waaraan actief/off- en online ambtenaren, communicatiemedewerkers en connectoren verbonden zijn, die ervoor zorgen dat de informatie over opleidingen, trainingen, seminars, webinars, evenementen, challenges (PP) en vacatures voortdurend up-to-date is.

4. Vervolgaanpak Regionale Campusondersteuning 2021-2022

Op ambtelijk en bestuurlijk niveau is besproken wat de volgende stap zou moeten zijn t.a.v. regionale HBO-MBO campusontwikkeling. Dit heeft o.a. geleid tot de volgende inzichten:

- De MRDH beslist niet over de opzet van campussen, maar heeft de afgelopen jaren wel een hele waardevolle bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van veel regionale campusinitiatieven en daarnaast ook een breed campusnetwerk ontwikkeld. Hiermee biedt de MRDH ondersteuning aan een betere aansluiting van onderwijs- arbeidsmarkt ter versterking van het economisch vestigingsklimaat. De ondersteuning van campusinitiatieven is hiertoe een middel en geen doel. De MRDH zou zich nu meer moeten gaan richten op de samenwerking en kennisdeling tussen campussen, kwalitatieve procesbegeleiding op verschillende niveaus (gelaagdheid in aanpak), onderlinge communicatie, regionale impact en het in kaart brengen van de toegevoegde (economische) waarde van de campusinitiatieven op o.a. het gebied van LLO.
- De bijdrage aan campusontwikkelingen sluit goed aan bij de doelstellingen van het HCA en de wens om een veerkrachtige arbeidsmarkt in de regio na te streven door op de campussen zowel nieuwe studenten als bestaand personeel op te leiden en onderwijsvernieuwing en

opleidingen aan te bieden, die passen bij de vraag van bedrijven en de toekomst (LLO). Verdieping en ontwikkeling van opleidingen op basis van feiten & cijfers is in de vervolgaanpak regionale campusondersteuning van belang.

- Dit betekent ook meer nadruk leggen op de resultaten van de gezamenlijke campusprojecten: wat leveren ze op, hoe dragen ze bij aan het oplossen van de arbeidstekorten in de regio in de relevante sectoren, hoe dragen ze bij aan economisch post-corona herstel.
- Om de doorontwikkeling van de campussen en bijdrage aan de regionale economie goed te kunnen monitoren en de lessons learned terugbrengen in het netwerk, is het van belang om de doelstellingen per project zo 'smart' te formuleren en de realisatievoortgang op de beoogde doelstellingen te visualiseren en te vertalen naar een overzicht met regionale impact van campussen.

Aansluiting bij HCA, de Groeibrief van het kabinet van 13 december 2019, **maar ook bij een regionale post-corona strategie** spelen een belangrijke rol in de vervolgaanpak Regionale campusondersteuning 2021- 2022.

Het HCA akkoord Zuid-Holland is in 2019 ondertekend en hieruit komen weer verschillende deelakkoorden voort. Deze deelakkoorden zijn sectoraal (IT, greenport, Smitzh, cyber security, life science, international talent) en worden ingevuld met sectorale projecten. MRDH kan relevante projecten uit de deelakkoorden co-financieren, mits er een MBO/HBO arbeidsmarkt - onderwijs aansluiting is en een koppeling naar een campus of campussen, die onderdeel uitmaken van het MRDH campus ecosysteem.

Corona
De Coronacrisis laat wereldwijd zijn sporen na. Er is sprake van drie economische schokken die tegelijkertijd plaats vinden. Het aanbod en productiecapaciteit valt weg (aanbodschok), consumenten stellen aankopen uit en kunnen niet uitgeven (vraagschok) en het vertrouwen in de toekomst neemt af (vertrouwensschok).

Verwacht wordt, op basis van de eerste voorlopige analyse, dat de economie van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag in 2020 in het derde scenario van het CPB met 6 procent krimpt en in 2021 betrekkelijk vlot herstelt met 2,5 procent. De werkloosheid komt na het laagterecord van 4,4 in 2019 in 2020 uit op 7,2 procent en in 2021 op 8,5 van de beroepsbevolking. De toename in 2020 is met bijna 3 procent ongekend; het betreft in de gehele Metropoolregio 35 duizend personen. In 2021 komen daar ruim 15 duizend personen bij. Deze voorlopige analyses worden continu bijgesteld met de meest recente inzichten en wijzigen de komende tijd zeker nog.

De coronacrisis is in de woorden van organisatiekundigen een periode van episodische verandering (Weick en Quinn, 1999). Regels worden herschreven, visies opnieuw geformuleerd en strategieën opnieuw uitgestippeld.

Post-corona strategie
Corona heeft ook impact op de vervolgaanpak **Regionale Campusondersteuning 2021-2022.**
Door na te denken over meerdere toekomstsituaties die kunnen ontstaan in het post-corona tijdperk, kunnen we leren en anticiperen. Zo moedigen we campussen o.a. aan om bij onderwijsontwikkeling- en vernieuwing ook te kijken naar kansen op het gebied van een Leven Lang Ontwikkelen (HCA), digitalisering van het onderwijsaanbod en innovatie en valorisatie, in afstemming met regionale bedrijven.

Enkele gemeenten zijn inmiddels gestart met een post-corona strategie. Gemeente Rotterdam heeft hierin een belangrijke rol door al deze zomer te komen met een herstel- en versnelplan voor de brede

regio Rotterdam. Vanwege harmonisatie zal afstemming op regionaal en provinciaal plaatsvinden. De MRDH wordt hier nauw bij betrokken. Op basis van scenario's worden de maatregelen voor zowel de korte termijn als de middellange termijn bepaald.

Het MRDH campus ecosysteem kan een belangrijke bijdrage leveren aan de regionale post-corona strategie om i.s.m. HCA een veerkrachtige arbeidsmarkt te stimuleren en een onderwijsaanbod dat aansluit op de (toekomstige) economie van de metropoolregio.

5. Plan van Aanpak Regionale Campusondersteuning 2021-2022

5.1 Doelstellingen

Onderstaande doelstellingen dragen bij aan een beter regionaal vestigingsklimaat en sluiten aan bij het Human Capital Akkoord.

De doelstellingen zijn:

- Versterken van een MBO-HBO campusecosysteem met als doel een goede aansluiting onderwijs, arbeidsmarkt en omgeving te realiseren, een intensieve samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven te stimuleren en een leven lang ontwikkelen (LLO) aan te jagen;
- Economisch rendement van campussen versterken door kennisdeling op het gebied van governance, innovatie, productontwikkeling, verdienmodellen, internationalisering, subsidie en bereikbaarheid te stimuleren en meer centraal te stellen in aanpak;
- Bekendheid vergroten van het campusecosysteem, zodat bedrijven campussen regionaal actiever opzoeken en participeren in innovatie, onderwijsvernieuwing en LLO.

Financiering

In de periode 2021-2022 wordt naast budget voor kennissessies, communicatie, mobiliteit en impactmeting, ook budget vrijgemaakt voor campusvoorstellen vanuit de bijdrageregeling mits zij een goede bijdrage leveren aan HCA, RNE en de regionale post-corona aanpak. Focus komt te liggen op voorstellen die worden ingediend door een consortium van 2 of meer gemeenten, MBO- en of HBO onderwijsinstellingen (ook WO mag aansluiten) en bedrijven, maar sterke individuele voorstellen komen eveneens in aanmerking.

Dit plan dient gezien te worden als plan A, maar in geval van een zware economische recessie post-corona die ook de begrotingen van MRDH en gemeenten raakt, dient ook alvast nagedacht te worden over een plan B gericht op behoud / stabiliteit van de campussen.

5.2 Actieagenda 2021-2022

De MRDH kan niet alles oppakken, daarom is focus en samenhang nodig voor de activiteiten op het gebied van campusversterking. Deze Actieagenda geeft een overzicht van het uitvoeringsprogramma en beoogde resultaten voor de periode 2021-2022.

5.2.1 Uitvoeringsprogramma Regionale Campusondersteuning 2021-2022 (2 jaar)

Activiteiten

Een MBO-HBO campusecosysteem versterken voor een goede aansluiting onderwijs, arbeidsmarkt, omgeving en LLO	Economisch rendement van campussen versterken door kennisdeling, innovatie, valorisatie en bereikbaarheid	Bekendheid vergroten van het campusecosysteem bij bedrijven en overheid
Nulmeting van Fase 1 uitvoeren en **Monitoringinstrument voor fase 2** ontwikkelen, resultaten in kaart brengen en vertalen naar een overzicht met regionale impact.	**Kennisuitwisseling en netwerkvorming** Het organiseren van 4 **campusnetwerkbijeenkomsten** met gemeenten, bedrijven en onderwijsinstellingen om kennis te delen op het gebied van governance, innovatie, valorisatie, productontwikkeling, verdienmodellen, internationalisering, subsidies (verdiepende sessies)	**Communicatie & PA** Communicatiewerkgroep campussen opzetten en faciliteren. Doelen: **1.** Public Affairs en strategische positionering; **2.** Nieuws onderling delen omtrent events, challenges, innovaties
Cofinanciering van 4 campusprojecten die aansluiten bij de regionale post-corona strategie en de HCA/Deelakkoorden. Bijvoorbeeld door o.a. her-, om- en bijscholing aan te bieden.	**Bereikbaarheid** Een verkenning ''bereikbaarheid campussen'' uitvoeren onder de 10 campussen i.s.m. de Vervoers Autoriteit (MRDH), om in kaart te brengen wat er nodig is voor een betere (onderlinge) fysieke en digitale verbinding en bereikbaarheid, rekening houdend met al lopende trajecten vanuit MRDH en Provincie.	**Cofinanciering van 2 connectoren** voor de 10 campussen om bedrijven uit de regio actief te betrekken bij relevante opleidingen, LLO cursussen en toegepaste en innovatieve onderzoeks-projecten die op de verschillende campussen plaatsvinden in de regio. Deze connectoren (i.t.t. bestaande accountmanagers en communitymanagers van campussen) richten zich ook op thema's die overkoepelend zijn voor alle betrokken campussen, zoals bijvoorbeeld: verduurzaming, digitalisering, financiering.
Kennisuitwisseling en netwerkvorming Het organiseren van **4 campusnetwerkbijeenkomsten** met gemeenten, bedrijven en onderwijsinstellingen om kennis te delen op het gebied van onderwijsvernieuwing, aansluiting	**Maatwerk-subsidieadvies** aan 10 campussen (NL, EU, regionale subsidies) bieden met tweemaal een update in 2021. Subsidie-dashboard voor het campusnetwerk ontwikkelen.	

arbeidsmarkt (MBO-HBO), LLO en sociale innovatie (verdiepende sessies)		

5.2.2 Beoogde resultaten n.a.v. activiteiten

Een MBO-HBO campusecosysteem versterken voor een goede aansluiting onderwijs, arbeidsmarkt, omgeving en LLO	Economisch rendement van campussen versterken door kennisdeling, innovatie, valorisatie en bereikbaarheid	Bekendheid vergroten van het campusecosysteem bij bedrijven en overheid
Impact meten / Co-financiering/ kennisuitwisseling	**Kennisuitwisseling/mobiliteit** 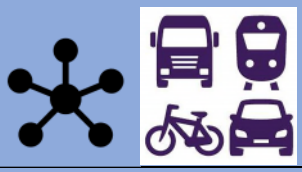	**Communicatie/kennisdeling** 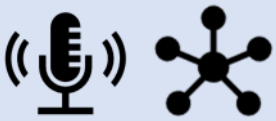
1 nulmeting 2020 gerealiseerd voor campussen	**4 ambtelijke Campuswerkgroep meetings gerealiseerd** met min. waarderingscijfer 7,5	**1 communicatie werkgroep** opgezet
1 **Monitoringinstrument** ontwikkeld voor fase 2	**4 campusnetwerk-bijeenkomsten gerealiseerd** op het gebied van governance, innovatie, verdienmodellen, internationalisering, (Europese) subsidies met min. waarderingscijfer 7,5	**Twee campusconnectoren** hebben 100 bedrijven uit de regio actief betrokken bij LLO opleidingen, innovatie- en onderzoeksprojecten op de verschillende MBO HBO campussen in de regio.
4 campusprojecten mede gefinancierd die aansluiten bij de regionale post-corona strategie en de HCA/ Deelakkoorden.	**Een verkenning bereikbaarheid campussen opgeleverd met handelingsperspectief.**	**1 PA strategie ontwikkeld**
4 campusnetwerk-bijeenkomsten gerealiseerd op het gebied van onderwijsvernieuwing, aansluiting arbeidsmarkt (MBO-HBO), LLO en sociale innovatie (verdiepende sessies) met min. waarderingscijfer 7,5	**Maatwerk-subsidieadvies aan 10 campussen (NL, EU, regionale subsidies) verleend** met tweemaal een update in 2021. Subsidie-dashboard voor de MRDH.	

5.3 IMPACT van samenwerkende MBO- en HBO campussen (eco-systeem)

Onderscheid wordt gemaakt tussen **directe economische impact** en bijdrage aan HCA/post-corona plan, de **strategisch economische impact** op regionaal niveau **en maatschappelijke impact.**

Voor de prognose 2021 en 2022 is enerzijds rekening gehouden met een terugval vanwege COVID19, anderzijds ook weer een groei voorzien op basis van LLO voorstellen, toevoeging van cijfers campus Brielle komend jaar en op basis van de verschillende innovatieprojecten waar de MBO en HBO campussen bij betrokken zijn.

5.3.1 Directe economische impact

Bijdrage aan HCA/post-corona plan:

1. **Uitstroom aantallen studenten van de 10 campussen naar focussectoren HCA**

Nulmeting 2019-2020: 700 MBO & HBO studenten op jaarbasis (excl.Brielle)

Voor 2021: 850 (incl. Brielle)

Voor 2022: 900

2. **Aantal werkenden dat een vorm van scholing aan een campus heeft gevolgd: post-initieel aanbod, kortere scholingstrajecten.**

Leven Lang Ontwikkelen

Nulmeting 2019-2020: 860 werkenden op jaarbasis

Voor 2021: 700 (minder int. AGF cursisten door COVID 19)

Voor 2022: 900

Van werk naar Werk

Nulmeting 2020: 0

Voor 2021: 10

Voor 2022: 20

Bijdrage aan innovatie en vestigingsklimaat

3. **Aantal bedrijven en studenten dat deelneemt aan campusinnovatieprogramma's en opdrachten**

Deelname #studenten aan innovatieprojecten

Nulmeting 2019-2020: 500 op jaarbasis

Voor 2021: 550

Voor 2022: 600

Deelname # bedrijven in innovatieprogramma's

Nulmeting 2019-2020: 170

Voor 2021: 180

Voor 2022: 200

5.3.2 De strategische economische impact

De strategische economische impact wordt in 2022 in kaart gebracht op basis van de nulmeting, het monitorings-instrument (in ontwikkeling) en overige informatie van EBZ, HCA en gemeenten.

De impact wordt vertaald naar welke bijdrage we leveren vanuit de campussen aan de uitdagingen op het gebied van arbeidsmarkttekorten in een aantal focussectoren van HCA.

 # % arbeidstekort ICT sector verkleind

 # % arbeidstekort Agtech sector verkleind

 # % arbeidstekort Zorgsector verkleind

 # % arbeidstekort energiesector verkleind

5.3.3 Maatschappelijke impact

Bijdrage aan **het missie-gedreven innovatiebeleid van het Rijk** en de ***Sustainable Development Goals* 1, 3, 4, 8, 11, 17.**

5.4 Tijdspad en planning

Dit plan van aanpak betreft de periode 2020-2022 (2,5 jaar).

Planning

Activiteiten	Q2 2020	Q3 2020	Q 4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q 4 2021	Q1 2022	Q2 2022	Q3 2022	Q 4 2022
Nulmeting- en Monitoringsinstrument ontwikkelen	x	x	x								
Cofinanciering van campusprojecten HCA/Post corona		x (Brielle)		x		x		x		x	
Cofinanciering van connectoren				x jaarlijkse bijdrage				x jaarlijkse bijdrage			
Faciliteren campusnetwerk sessies			x	x	x	x	x		x	x	x
Ambtelijke campuswerkgroep	x		x		x		x		x		x
Communicatie-netwerk, PA plan	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Verkenning bereikbaarheid campussen				x	x	x					
Subsidieadvies per campus (NL, EU, regionale subsidies)			x	x	x	x	x				

5.5 Proces besluitvorming Plan van Aanpak Regionale Campusondersteuning 2021-2022

1. Ambtelijk gesprek en uitwerking in campuswerkgroep
2. Bestuurlijk gesprek en uitwerking in koplopersgroep wethouders
3. Ambtelijke bespreking in overleg EV op 29 juni
4. Bestuurlijke bespreking en koersbepaling vervolgaanpak in BCEV op 15 juli, met toelichting Ferrie Forster op aansluiting HCA
5. Bestuurlijke besluitvorming op 15 oktober 2020.

5.6 Begroting

Onderstaande begroting is gebaseerd op de bovengenoemde activiteiten. Er kunnen eventueel ook nog nieuwe activiteiten worden toegevoegd. Dit zal altijd in overleg met de bestuurlijke werkgroep gaan en na akkoord MRDH.

Voor de uitvoering van alle bovengenoemde activiteiten is het volgende budget voor 2021-2022 nodig, inclusief opstartkosten voor 2020.

Regionale Campusondersteuning 2020-2022	2020	2021	2022	Totaal 2020-2022
				Ter besluit
Versterken Regionaal Campusecosysteem				
o Monitoring- en impactinstrument ontwikkelen o Cofinanciering van 4 campusprojecten HCA/Post corona gerelateerd	*€2.000*	*€450.000*	*€450.000*	***€902.000***
Communicatienetwerk, PA plan	€5.000	€5.000	€5.000	**€15.000**
8 Thematische campusnetwerksessies	€500	€2.000	€2.000	**€2.500**
Verkenning bereikbaarheid campussen		€10.000		**€10.000**
Cofinanciering van 2 connectoren (2x 35K pj)		€70.000	€70.000	**€140.000**
Subsidieadvies per campus (NL, EU, regionale subsidies)		€22.000		**€22.000**
Overig (materiaal, onvoorzien)	€2.000	€10.000	€10.000	**€22.000**
Totale investering MRDH 2020-2022	**€9.500**	**€569.000**	**€537.000**	***€1.115.500,-***

Over de toekenning van budget aan de 4 campusprojecten vindt aparte besluitvorming plaats in de bestuurscommissie.

5.7 Strategische Partners

- 10 campussen en hun organisaties
- 23 gemeenten
- Kennis- en onderwijsinstellingen
- Bedrijven verbonden aan campussen
- Trainingsinstituten/trainers
- Connectoren campussen

5.8 Risico's

1. Indien post-corona veel onderwijs online gaat plaatsvinden, dan zijn fysieke campussen minder natuurlijke plekken waar onderwijs en bedrijfsleven elkaar ontmoeten.
2. Indien gemeenten post-corona veel investeringen moeten doen om het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties te ondersteunen, dan zullen zij wellicht minder investeren in campussen. Dit kan de doorontwikkeling van deze campussen belemmeren.

5.9 Evaluatie

Na afronding van de tweede fase, wordt een evaluatie gedaan op inhoud, proces, voortgang en regionale meerwaarde om een vervolgfase zo goed mogelijk in te richten. Doel van de evaluatie is het meten van economische en maatschappelijke impact van de tweede fase campusontwikkeling.

Madelon Knop

September 2020

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat

7 oktober 2020
agendapunt 6

Onderwerp	**Vergaderplanning ACEV 2021**	
Bestuurlijk trekker	-	
Voorstel	Vaststellen van de vergaderplanning ACEV 2021.	
Korte inhoud van voorstel	De adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat dient de data vast te stellen voor de reguliere vergaderingen van de adviescommissie. <u>Vergaderplanning 2021</u> o 17 februari 2021 o 7 april 2021 o 16 juni 2021 o 6 oktober 2021 o 1 december 2021 Het tijdstip van de vergaderingen is van 18.00 uur tot 20.00 uur bij de MRDH. Per vergadering wordt gekeken of deze digitaal of fysiek plaatsvindt.	
Communicatie	Vergaderplanning wordt gecommuniceerd naar de griffiers van de MRDH-gemeenten en wordt gepubliceerd op de website van de MRDH.	
Bijlagen	-	
Gevolgde procedure	**Bestuurscommissie**	-
Verdere procedure	**Bestuurscommissie**	n.v.t.
	Zienswijzetermijn	n.v.t.
	Dagelijks bestuur	n.v.t.
	Algemeen bestuur	n.v.t.

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

VERSLAG

Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat
woensdag, 10 juni 2020, 18.00 – 20.00 uur

Digitale vergadering via Zoom

Aanwezig

Voorzitter	Karin Kayadoe (Ridderkerk)		
Albrandswaard	-	Nissewaard	-
Barendrecht	Arno Schippers	Pijnacker-Nootdorp	Saskia Kleewein
Brielle	Anneke Witte	Ridderkerk	-
Capelle aan den IJssel	-	Rijswijk	Annemie Koegler
Delft	Deyar Jaff	Rotterdam	-
Den Haag	-	Schiedam	-
Hellevoetsluis	Cilia Meerman – van Benthem	Vlaardingen	-
Krimpen aan den IJssel	Sharon Tollenaar	Wassenaar	-
Lansingerland	-	Westland	Cor van der Mark Nico de Gier
Leidschendam-Voorburg	Ed van Santen	Westvoorne	-
Maassluis	Martin Boekestijn Johan Verhoeven	Zoetermeer	Raymund Zinck
Midden-Delfland	Ellen Snethlage – Barnard André Gebben		

Secretaris Broer Duursma

Gasten wethouder Marco Oosterwijk (Ridderkerk), wethouder Armand van de Laar (Rijswijk), wethouder Saskia Bruines (Den Haag)

MRDH Hélène van Rijn, Eveline Fokkema, Bernadette Livain, Elske Janssens, Britt Doornekamp, Han Wieringa

CONCEPT

1. Opening en mededelingen

- De voorzitter, Karin Kayadoe, opent de vergadering en heet de aanwezige leden en plaatsvervangend leden van de adviescommissie hartelijk welkom. Ook speciaal welkom aan de drie aanwezige wethouders Oosterwijk, Van de Laar en Bruines.
- Er zijn drie afmeldingen van leden ontvangen.
- Er wordt stilgestaan bij het overlijden van Hans Horlings, wethouder van Midden-Delfland.

Broer Duursma, secretaris van de ACEV, informeert de adviescommissieleden over de effecten van Covid-19 op het programma Economisch Vestigingsklimaat. Er zijn geen directe financiële gevolgen op onze projecten, wel op de economie als geheel en op de doorlooptijd van sommige projecten. De EV projecten lopen door, maar er is een aantal programma's vertraagd. Dit zijn met name het programma vrijetijdseconomie, met een aantal projecten rondom het Eurovisiesongfestival, en het programma voor startups.

De MRDH probeert zoveel mogelijk steun te bieden vanuit de verschillende programma's. We zetten in op kennisdeling, zo is er bijvoorbeeld een digitale omgeving ingericht voor de ambtelijke organisaties. Ook worden regelmatig experts erbij gehaald om gemeenten te informeren. Daarnaast monitoren we samen met de provincie Zuid-Holland en de Economic Board Zuid-Holland (EBZ) de economische effecten van Covid-19 in onze regio. Dit betreft onder andere de omzet per sector, de export, het aantal vacatures en WW-uitkeringen. Deze informatie wordt ook gedeeld met alle gemeenten.
De Adviescommissie Vervoersautoriteit krijgt een toelichting op de effecten van Covid-19 op het Openbaar Vervoer.

2. Ontwerpbegroting MRDH 2021

Wethouder Oosterwijk, bestuurlijk aanspreekpunt middelen van de bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat, geeft een presentatie over de begroting. De presentatie is bij het verslag gevoegd.

Naar aanleiding van de presentatie worden de volgende vragen gesteld en opmerkingen gemaakt:

- Er wordt aangegeven dat het lastig is om de zienswijzen te duiden aangezien de adviescommissie niet een document heeft ontvangen met een eerste reactie op de diverse zienswijzen.
- Er wordt gevraagd of de MRDH dit in de toekomst wel weer kan opleveren.

De MRDH geeft aan dat dit niet haalbaar is om dat al gereed te hebben. In de procedure is het aan het algemeen bestuur om een reactie te geven aan de gemeenten. De zienswijzen worden uiteraard wel allemaal van een antwoord voorzien en worden vanuit het algemeen bestuur meegestuurd naar de gemeenten.

- Hellevoetsluis meldt dat zij inmiddels ook een reactie hebben gegeven.
- Er wordt gevraagd wanneer de nota van beantwoording wordt verstuurd.

De nota van beantwoording en de begroting worden in de week na 10 juli (op die datum vindt de vergadering van het algemeen bestuur plaats) naar de gemeenten verstuurd.

- Er wordt gevraagd naar het eventueel vergroten van de investeringsruimte van bereikbaarheid.

Dit onderwerp komt aan de orde bij het agendapunt Investeren in de regio.

De adviescommissie besluit geen aanvullend advies over de Ontwerpbegroting MRDH 2021 te geven aan het algemeen bestuur.

CONCEPT

3. Ontwerp Treasurystatuut MRDH 2021

Wethouder Oosterwijk, bestuurlijk aanspreekpunt middelen van de bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat, leidt het onderwerp in en legt uit wat het Treasurystatuut en de actualisatie inhoudt. Zijn presentatie is bij het verslag gevoegd.

Vanuit de adviescommissie zijn hier geen verdere vragen over en de adviescommissie besluit geen aanvullend advies over het Ontwerp Treasurystatuut MRDH 2021 te geven aan het algemeen bestuur.

4. Investeren in de regio

Wethouder Van de Laar praat de leden van de adviescommissie bij over de laatste stand van zaken. Zijn presentatie is bij het verslag gevoegd.

Het nationale Groeifonds staat bij de rijksoverheid voorlopig ‘on hold’. Het verbeteren van het verdienvermogen en de werkgelegenheid van de regio en Nederland is ook zonder de snelle komst van het nationale Groeifonds van groot belang. Daarom werkt de regionale coalitie door aan de Groeiagenda Zuid-Holland, maar neemt ze wel iets meer tijd voor de uitwerking. Na de zomer volgt verdere informatievoorziening via uw gemeente en de MRDH.

De adviescommissie EV besluit het onderwerp Groeiagenda Zuid-Holland op de agenda te zetten van de vergadering van 7 oktober 2020.

5. Themasessie Digitalisering van de economie

Wethouder Bruines en Britt Doornekamp, projectleider digitalisering van de MRDH, geven een toelichting op het onderwerp. De presentatie is bij het verslag gevoegd.

Het onderwerp digitalisering is belangrijk voor het economisch vestigingsklimaat en de economische ontwikkeling in de MRDH-regio. Dit is ook de reden dat de MRDH met dit onderwerp aan de slag is gegaan. Van de MRDH-gemeenten is momenteel de helft aangehaakt bij de zes actielijnen waaraan de MRDH werkt:

1. Digitale strategie. Veel gemeenten hebben nog geen strategie. De MRDH stelt een handreiking op voor gemeenten en ondersteunt een aantal gemeenten bij de eerste stappen richting een digitale strategie.
2. Kennisdeling. 12 gemeenten, provincie Zuid-Holland en InnovationQuarter zijn actief in het netwerk. De andere gemeenten worden regelmatig geïnformeerd over de ontwikkelingen.
3. Glasvezel. Er is nu goed inzicht waar het in de regio ligt en wat de knelpunten zijn. Als het gaat om werklocaties zijn er nog blinde vlekken. Er wordt nu meer informatie verzameld om op enkele van deze werklocaties middels een pilot het aanlegproces te versnellen/verbeteren.
4. Mobiel netwerk 5G. Er wordt regionaal aan twee doelstellingen gewerkt: het afstemmen van 5G-antennebeleid en het ondersteunen van gemeenten bij het adresseren van zorgen rondom 5G.
5. Fieldlab en living labs. Er zijn slimme masten geplaatst en de eerste toepassingen worden getest in Living Lab Scheveningen en Living Lab Sensible Sensor Reyeroord. Het DoIoT fieldlab in Delft is opgezet en bouwt binnenkort haar digitale infrastructuur.
6. Datacenters. Een onderzoek hiernaar is afgerond en in de bestuurscommissie EV van 15 juli worden vervolgstappen besproken.

Naar aanleiding van de presentatie worden de volgende vragen gesteld en opmerkingen gemaakt:

- Er wordt gevraagd of het duidelijk is wanneer we een effect van de aanpak op de actielijn glasvezel kunnen verwachten.

CONCEPT

De plekken waar glasvezel ligt zijn in kaart gebracht. Op een aantal plekken wordt in de 2e helft van dit jaar met de gemeenten bepaald hoe en wanneer extra investeringen in de digitale infrastructuur kunnen worden gedaan. Het is heel lastig en heel specifiek omdat ook de processen in elke gemeente weer anders zijn en het uiteindelijk marktpartijen zijn die een investeringsbeslissing nemen.

- Er wordt gevraagd of de projecten ook integraal worden opgepakt met bijvoorbeeld rioolvervanging.

Op dit moment nog niet, omdat de verschillende afdelingen van gemeenten die hierbij betrokken moeten zijn nu nog niet altijd integraal samenwerken. Hier wordt wel aan gewerkt.

- Er wordt gevraagd hoe bepaald wordt op welke locatie een antenne geplaatst wordt.

Dat wordt bepaald door de netwerkbeheerders, binnen de wettelijke kaders en regelgeving. De locaties worden in een plaatsingsplan opgenomen en dat wordt voorgelegd aan de gemeente.

- Er wordt gevraagd of er ook een communicatieplan wordt opgesteld om te voorkomen dat antennes in brand worden gestoken of dat er maatschappelijke weerstand ontstaat.

Er wordt veel waarde gehecht aan het verstrekken van gelijkluidende informatie aan inwoners. In het MRDH netwerk wordt daarom veel kennis uitgewisseld. De MRDH werkt aan een document met veel gestelde vragen over 5G, aanvullend op de beschikbare informatie op de websites van gemeente Rotterdam en Den Haag.

- Er wordt gevraagd wie onder welke voorwaarden bepaalt of gemeentelijke assets zoals verkeerslichten en bushokjes gebruikt kunnen worden.

Dat zijn de punten die nu in het antennebeleid worden uitgewerkt. Gemeenten hebben iets te zeggen over gemeentelijke assets.

Saskia Bruines merkt op dat de MRDH veel contact heeft met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Momenteel zijn we bezig om duidelijkheid te verkrijgen omtrent de beslissingsbevoegdheid ten aanzien van de plekken van antennes. Nu moeten gemeenten zich houden aan wat de netwerkbeheerders willen. We willen van de staatssecretaris weten wat de bewegingsruimte van gemeenten is.

- Er wordt gevraagd of de MRDH zou kunnen helpen om Europese fondsen binnen te halen voor de digitalisering van de landbouwgebieden om precisielandbouw mogelijk te maken. Aanvullend wordt gevraagd of de MRDH hierbij een coördinerende rol kan spelen door gemeenten met elkaar te koppelen en onderzoek te laten doen.

Er zijn veel fondsen die projecten op het gebied van digitalisering financieren. MRDH heeft met enkele gemeenten en een breder consortium een projectvoorstel ingediend voor één project. Het is bij de MRDH onbekend of er ook specifieke fondsen zijn voor de digitalisering van landbouwgebieden. Dat gaan we uitzoeken.

- Er wordt opgemerkt dat het belangrijk is om in te zetten op infrastructuren als nutsvoorziening. Dat betreft zowel glasvezel als antennes voor 5G.

- Er wordt aangegeven dat er extra aandacht moet komen voor cruciale verandertrajecten en de benodigde infrastructuren hiervoor. Steeds meer voorzieningen leggen een ruimteclaim neer, die vaak met elkaar concurreert. Inwoners hebben zorgen over de plaatsing van de infrastructuur voor energie/hoogspanning. Kan er een infrastructuur masterplan komen, zodat dingen niet met elkaar interveniëren. Zorg voor een integrale aanpak, door bijvoorbeeld de aanleg van digitale infrastructuur te combineren met rioolvervanging.

CONCEPT

Samenvattend wordt aan de bestuurscommissie het volgende geadviseerd:

1. Geef extra aandacht aan een integrale aanpak van het aanleggen van digitale infrastructuur met andere grondgebonden infrastructuur.

2. Onderzoek of de MRDH gemeenten kan koppelen en/of helpen bij het aantrekken van Europese fondsen voor projecten op het gebied van digitalisering van landbouwgebieden, bijvoorbeeld om precisielandbouw mogelijk te maken.

3. Geef voldoende aandacht aan communicatie over digitalisering, in het bijzonder 5G.

De brief met het advies is bij het verslag gevoegd. De reactie van de Bestuurscommissie EV op het advies wordt uiteraard gedeeld met de Adviescommissie EV.

6. Vaststellen verslag adviescommissie EV 19 februari 2020

De adviescommissie EV stelt het verslag van 19 februari 2020, met dank aan de notulist, ongewijzigd vast.

7. Rondvraag en sluiting

Broer Duursma geeft aan dat raadsleden bij de MRDH hebben aangeven dat zij meer informatie willen ontvangen. Hij vraagt aan de adviescommissie wie mee wil denken over manieren waarop raadsleden meer informatie kunnen ontvangen van de MRDH. Commissieleden Saskia Kleewein en Ellen Snethlage melden zich aan.

Vervolgens wordt geïnventariseerd hoe de commissie na de zomerperiode wil vergaderen: in fysieke of digitale bijeenkomsten.
De meeste commissieleden geven de voorkeur aan fysiek vergaderen. Digitaal is ook prima, bijvoorbeeld vanwege de efficiëntie, geen reistijd, of als commissieleden niet fysiek bij de vergadering aanwezig kunnen zijn vanwege ziekte. Het ligt ook aan de agenda: als er veel inhoudelijke discussiepunten zijn, dan heeft een fysieke vergadering de voorkeur.

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en wenst hen een fijne zomer toe. Zij sluit vervolgens de vergadering.

CONCEPT

Corona-maatregelen & Economisch Vestigingsklimaat

Economisch Vestigingsklimaat

Impact op lopende projecten

- Algemeen: projecten lopen door, soms vertraging in de uitvoering, geen directe financiële gevolgen
- Specifiek: aanpassing en intensivering van Innovatieprogramma Zorgtechnologie, Innovatieprogramma Agro & Voedsel, Vrijetijdseconomie en Start-up ondersteuning

Platformfunctie rondom Covid-19, in vier delen:

1. kennisuitwisseling & harmonisatie van gemeentelijke maatregelen via digitaal platform en webinars;
2. regionale ondersteuning voor de gemeenten richting partners als KvK, VNO-NCW;
3. extra impuls regionale programma's: o.a. digitalisering MKB en maakindustrie;
4. economische analyse: tweewekelijkse coronamonitor en onderzoek EUR

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Metropoolregio Rotterdam Den Haag

Ontwerpbegroting 2021

Adviescommissie EV 10 juni 2020

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Strategisch kader MRDH begroting 2021

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

13 doelstellingen

	Programma's MRDH begroting 2021		
Doelstellingen Strategische Agenda MRDH 2022	Exploitatie verkeer en openbaar vervoer	Infrastructuur verkeer en openbaar vervoer	Economisch vestigingsklimaat
Stimuleren van innovatie en economische groei			V
Verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt			V
Ruimte om te werken			V
Stimuleren van het groengebruik en recreatie als vestigingsfactor			V
Goede digitale connectiviteit			V
Meer regionale samenwerking bij de energietransitie			V
Verbeteren bereikbaarheid toplocaties en banen	V	V	
Verbetering kwaliteit en efficiency OV	V		
Betrouwbaar op weg	V	V	
Versnellen van innovatie in mobiliteit	V	V	
Minder CO2-uitstoot bij verkeer	V		
Vergroten verkeersveiligheid	V	V	
Samen voortvarend werken aan de bereikbaarheid van woon- en werklocaties	V		V

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Begroting MRDH 2021

in één oogopslag in beeld

De Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) is een vrijwillige gemeenschappelijke regeling van, voor en door 23 gemeenten en heeft als verlengd lokaal bestuur de status van vervoerregio vanuit de Rijksoverheid gekregen. Daarmee heeft de MRDH wettelijke taken op het gebied van verkeer en vervoer. Als opdrachtgever van het regionale en stedelijke openbaar vervoer in de regio Rotterdam Den Haag, verlenen wij concessies aan vervoerbedrijven. Daarnaast verstrekken wij subsidies voor diverse verkeer- en vervoerprojecten en voor beheer, onderhoud en vervanging van OV-infrastructuur en bevorderen wij innovatieve mobiliteitsoplossingen. De MRDH ontvangt hiervoor rechtstreeks middelen van het Rijk. Daarnaast heeft de MRDH taken voor het versterken van het economisch vestigingsklimaat in de regio Rotterdam Den Haag, op het gebied van onder andere werklocaties (bedrijventerreinen, kantorenlocaties en winkelgebieden), Fieldlabs en regionale campussen, digitale connectiviteit en stimuleren van het groengebruik en recreatie. De MRDH ontvangt hiervoor een bijdrage van de 23 gemeenten.

INKOMSTEN €539,3 miljoen

- BDU €508,1 miljoen
- Inwonerbijdrage Economisch Vestigingsklimaat €6,5 miljoen
- andere inkomstenbronnen €24,7 miljoen
  - Opbrengsten financiering OV-bedrijven €18,5 miljoen (rente, marktconformiteits-opslag)
  - Overige inkomsten €6,2 miljoen (provincie, gemeenten)

UITGAVEN €539,3 miljoen

- Programma exploitatie verkeer en openbaar vervoer €417,4 miljoen (zie hoofdstuk 2.1)
  - Concessies openbaar vervoer €392,2 miljoen (rijden dienstregeling, beheer en (vervangings-) onderhoud infrastructuur)
  - Onderzoek verkeer en openbaar vervoer €10,6 miljoen
  - Rentekosten 11,6 miljoen (rente financiering OV-bedrijven)
  - Directe kosten personeel €3 miljoen
- Programma infrastructuur verkeer en openbaar vervoer €108,6 miljoen (zie hoofdstuk 2.2)
  - Verkeersmanagement en wegenstructuur €47,0 miljoen (o.a. no regret maatregelen CID Binckhorst, Korte Termijn Aanpak en Automatisch Vervoer Last Mile))
  - Fiets- en ketenmobiliteit €19,7 miljoen (o.a. metropolitane fietsroutes)
  - Netwerk openbaar vervoer €27,9 miljoen (o.a. Frequentieverhoging E-lijn, samenkoopdeel RandstadRail, aanpassing treinsporen station Schiedam i.v.m. vierspoorigheid)
  - Verkeersveiligheid €12,6 miljoen (o.a. Blackspots, rotondes, 30km/u-zones, verkeerseducatie)
  - Directe kosten personeel €1,3 miljoen
- Overig €8,2 miljoen
  - Overhead verkeer en openbaar vervoer €5,2 miljoen (zie hoofdstuk 3.2)
  - Overhead economisch vestigingsklimaat €1,5 miljoen
  - Toevoeging risicoreserve OV-bedrijven €1,5 miljoen (zie hoofdstuk 4.1)
- Programma economisch vestigingsklimaat €5,1 miljoen (zie hoofdstuk 2.3)
  - Versterken Economisch vestigingsklimaat €4,1 miljoen (o.a. gemeentelijke projecten die bijdragen aan de realisatie van de programmadoelen, samenwerkingsafspraken met InnovationQuarter en YESDelft)
  - Directe kosten personeel €1 miljoen

Ingekomen zienswijzen

- Van 22 gemeenten reactie ontvangen
- Drie gemeenten stemmen in zonder opmerkingen
- Veelal instemmende zienswijzen met aandachtspunten.
- Samenvatting aandachtspunten/ opmerkingen:

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Ingekomen zienswijzen

- Samenvatting aandachtspunten/ opmerkingen:

1. Impact maatregelen Covid-19: gemeenten hebben informatiebehoefte over impact op MRDH begroting
2. Waardering voor faciliterende rol MRDH bij kennisdeling impact Covid-19 voor regio
3. Samenhang Strategische agenda en begroting wordt positief ervaren
4. Druk op gemeentefinanciën, in gesprek over sober financieel beleid
5. Investeringsruimte bereikbaarheid onder druk
6. Raden betrekken bij inhoudelijke/financiële koers

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Nota van beantwoording

- Alle zienswijzen worden voorzien van een bestuurlijke reactie

- Vaststelling bestuurlijke reactie tegelijk met behandeling begroting door algemeen bestuur op 10 juli

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

3. Treasurystatuut MRDH 2021

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Wat is treasury?

Beheersen geldstromen:

- Regels voor verstrekken en aantrekken van leningen en beheersing van risico’s daarbij

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Waarom herziening huidige treasurystatuut?

1. Vereenvoudigen statuut
2. Opnemen concessiehouders in statuut
3. Risico’s verder beperken: gebruik financiële instrumenten beperken (garanties, borgstellingen)
4. Bevoegdheden treasuryfunctie buiten treasurystatuut regelen

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Ingekomen zienswijzen

Alle tot nu ingekomen zienswijzen zijn instemmend, echter 2 aanvullende opmerkingen:

1. Monitoren solvabiliteit concessiehouders (Albrandswaard, Wassenaar)

2. Westland geeft in overweging garanties mogelijk te houden, met als reden flexibiliteit.

Digitalisering

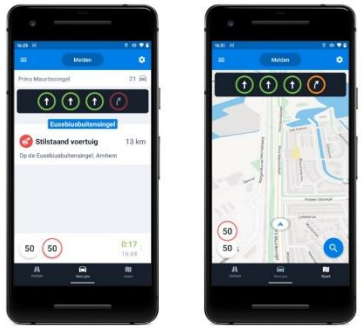

Transport

Zorg

Economische sectoren

Nieuwe economie **vereist hoogwaardige digitale connectiviteit:**

Snelle verbindingen, overal en altijd

Besluiten en afspraken

maart 2019

BC EV besluiten (na advies van ACEV):

- Opzetten netwerk digitale connectiviteit
- Bijdrage DoIoT Fieldlab en Living Lab Scheveningen

juli 2019

BCEV besluit:

- Bijdrage Living Lab Sensible Sensor Reyeroord

nov 2019

Oproep aan BCEV wethouders:

- Aandacht digitale strategie binnen gemeentelijke organisaties
- Aanbod MRDH-steun bij opzetten van integrale werkgroep digitalisering

jan 2020

Koplopersafspraken R'dam Den Haag-MRDH:

- Samenwerkingsafspraken met CIO en CDO (inhoud en proces)
- Capaciteit vrijgemaakt (FTE/personen)

Speelveld

Gemeenten
belang bij goede connectiviteit, digitaliseringsbeleid/digitale strategie, smart city, urban data ecosystem

MRDH
kennis delen, netwerk, ondersteuning aan gemeenten

VNG
Principes digitale samenleving, richtlijnen en handreikingen voor gemeenten

EZK: Digitaliseringsstrategie NL
Agentschap Telecom: regelgeving

Kennisplatform
Elektromagnetische Velden

Agentschap Telecom
regelgeving

Antennebureau

Regionale partners
EBZ Taskforce Digitaliseren
PZH, IQ

Markt
Operators, aannemers etc.

Europa

6 actielijnen

Netwerk Digitale Connectiviteit

1. Digitale strategie

2. Kennisdeling

3. Glasvezel

4. Mobiel netwerk 5G

5. Fieldlab & Living labs

6. Datacenters

1. Digitale strategie

Doel:
Handreiking digitale strategie en ondersteunen van gemeenten bij vormgeven digitale strategie

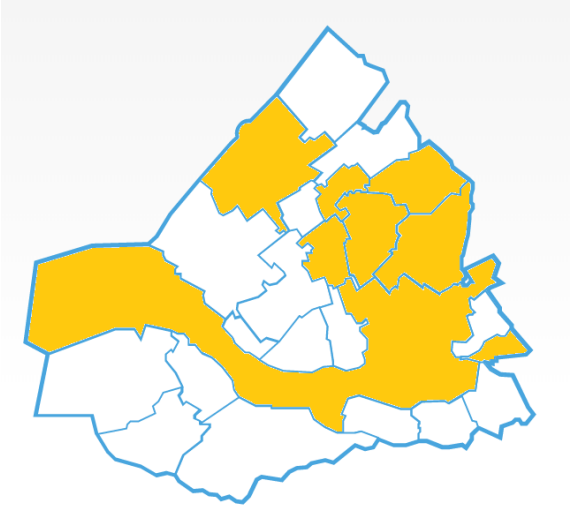

Tussenresultaten mei 2020:
- Uitwerking kernpunten strategie
- Afspraken met koplopers Rotterdam en Den Haag
- Europees project ‘Boosting rural areas’

Eindresultaat eind 2020:
- Handreiking digitale strategie
- Digitale strategie in concept uitgewerkt in enkele gemeenten

2. Kennisdeling

Doel:
Via regionaal netwerk vergroten van kennis over digitalisering en 5G

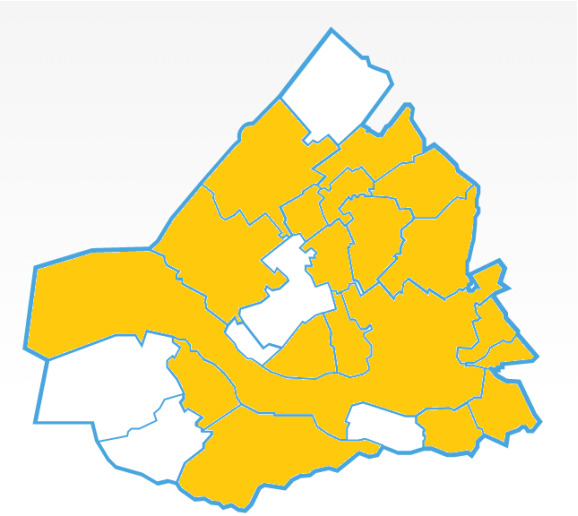

Tussenresultaten mei 2020:
- Actief ambtelijk netwerk
- Online samenwerkomgeving + kennismanagement
- Interviews met belangrijke spelers in het vakgebied
- Kennisevenement 5 maart (zie ook volgende slide)

Eindresultaat 2020:
Nodige kennis aanwezig bij gemeenten (samenvattend document met belangrijkste kennis)

Kennisevenement 5 maart 2020

Thema: Wat kan jij binnen jouw gemeente doen om de digitale transitie mogelijk te maken?

3. Glasvezel

Doel:
Verbeteren vaste digitale infrastructuur in de regio (glasvezel)

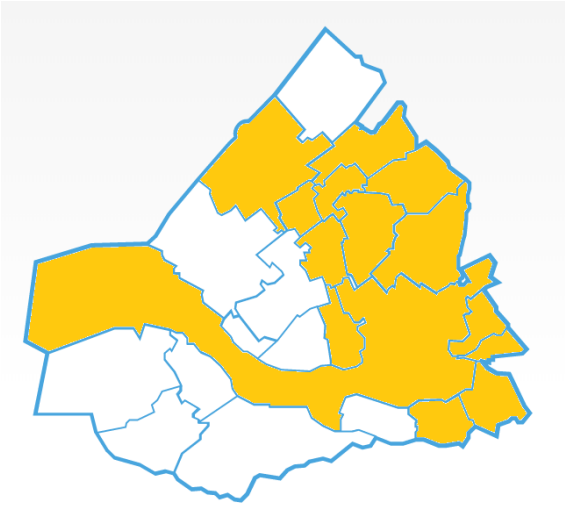

Tussenresultaten mei 2020:

- Eerste inventarisatie o.b.v. beschikbaar kaartmateriaal
- Workshop 5 maart: issues en oplossingen
- Stappenplan ‘basis op orde’ voor gemeenten

Eindresultaten 2020:

- Overzicht(skaart) glasvezel op regionaal economische locaties in MRDH
- Pilot en handreiking procesoptimalisatie aanleg glasvezel (o.a. informatie, IT systeem, leges)

3. Glasvezel

Inventarisatie breedband in de MRDH

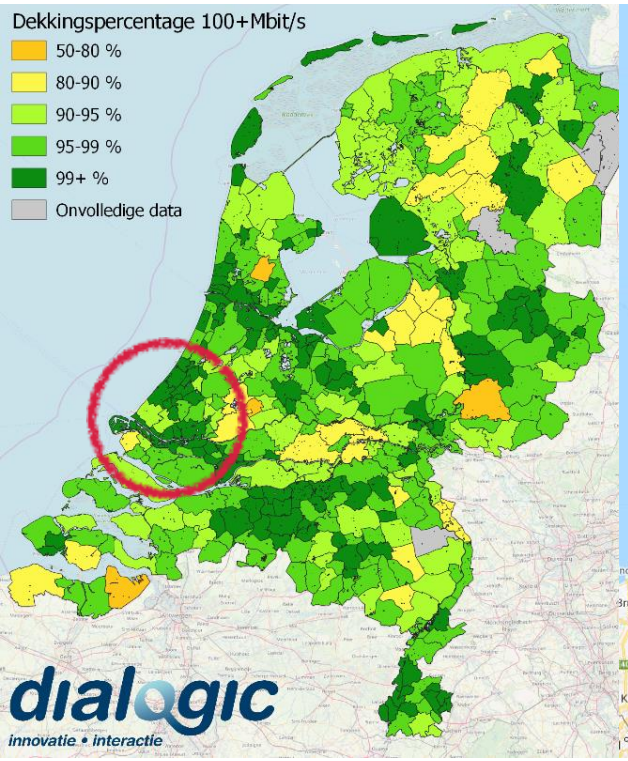

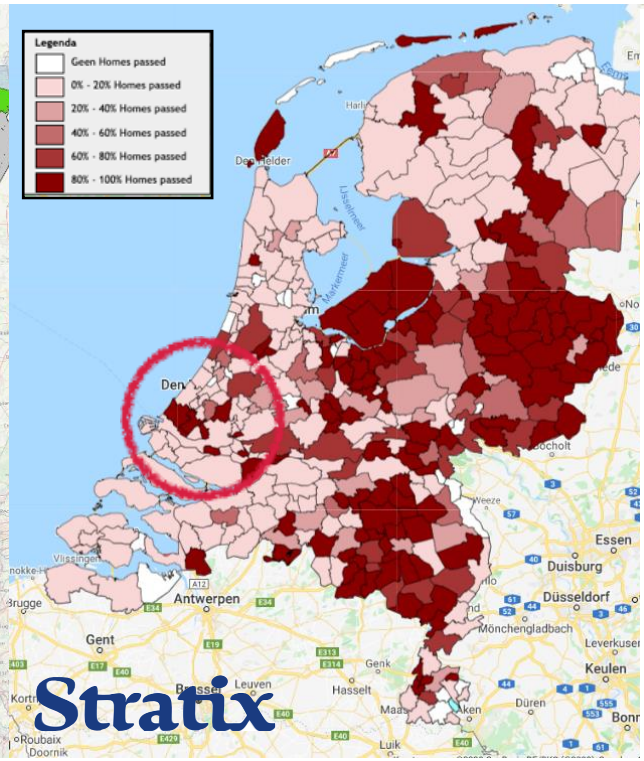

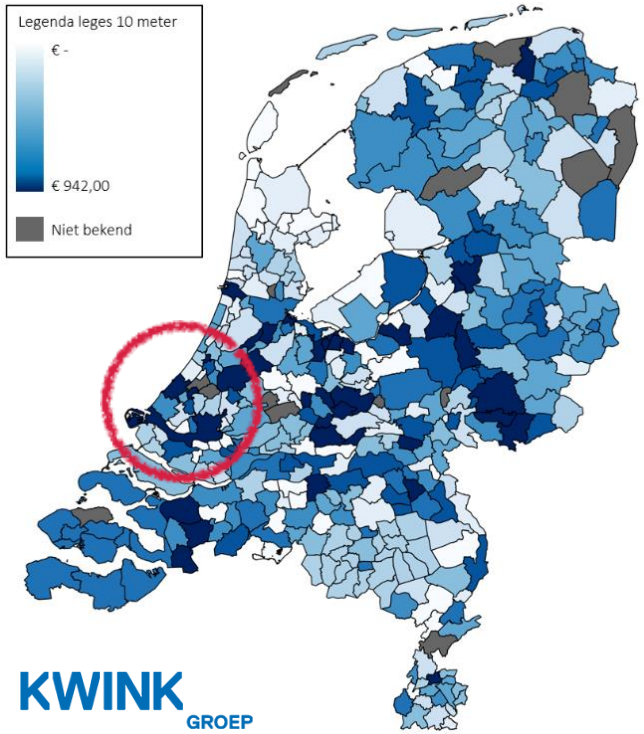

Praktische links: www.breedbandatlas.nl, www.glaskaart.nl

3. Glasvezel

Inventarisatie breedband in de MRDH

Voorbeeld: Schiedam/ Rotterdam

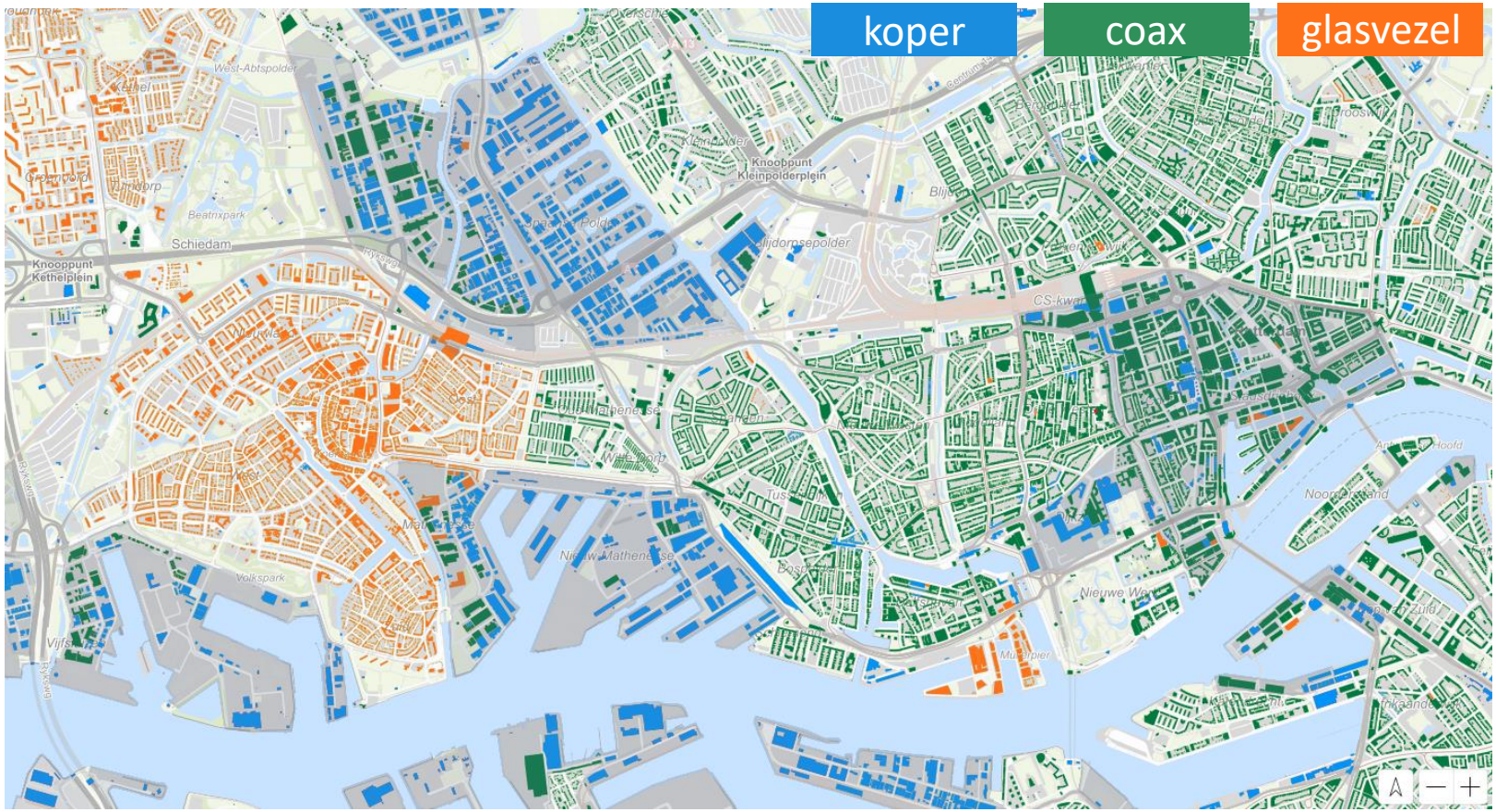

3. Glasvezel

Inventarisatie breedband in de MRDH

Voorbeelden breedband op 'strategische werklocaties':
Plaspoelpolder (Rijswijk), Schieoevers (Delft), Kapelpolder (Maassluis)

4. Mobiel netwerk 5G

Doel: Voorbereiden op 5G

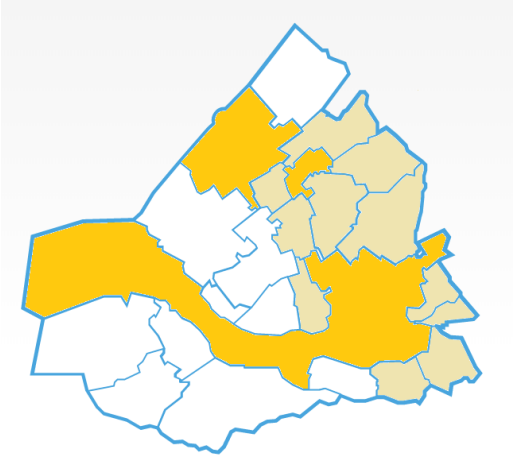

Tussenresultaten:

- 1e concept antennebeleid Rotterdam
- Factsheets en voorbeeldbrieven aan bewoners
- Delen kennis uit Webinars / masterclasses etc.
- Volgen landelijk en internationaal onderzoek
- Online MRDH 5G Q&A

A. Eindresultaat Antennebeleid 2020:

- Regionale afspraken antennebeleid, concept antennebeleid voor gemeenten, kennisbundel 5G.

5. Fieldlab & Living labs

Doel:
Uitvoering innovatieve projecten:
samen leren, kennis delen en opschalen

Tussenresultaten mei 2020:
- Living Lab Scheveningen en Reyeroord van start
- DoIoT fieldlab Delft

Eindresultaat 2020:
- Projecten operationeel
- Resultaten en geleerde lessen met belangrijke stakeholders gedeeld
- Koers 2021-2022 bepalen

6. Datacenters

Doel:
Bepalen of en hoe datacenters bij kunnen bijdragen aan het verbeteren van het economisch vestigingsklimaat van de regio

Tussenresultaten mei 2020:

- Eerste inzichten bekend, onderzoeksvragen aangescherpt
- EBZ Taskforce Digitaliseren 3 juni, verwacht advies:
  - Inspelen op marktvraag / clustervorming stimuleren
  - Zet in op niche, zoals edge computing of een quantumdatacenter.

Planning 2020:

- Besluit in BCEV over koers en beantwoording ruimtelijke vraag

Afsluiting

- **Veel inzichten opgedaan, veel kennisdeling in de regio!**

- Verschil in kennisniveau nog wel groot, belangrijke oorzaak blijft capaciteit

- Belangrijk om sterk digitaal fundament te bouwen: gebruik MRDH en de koplopers daarbij

Vragen aan adviescommissie:

- Zitten wij volgens u op de goede koers?
- Zijn er actielijnen die extra aandacht vereisen?

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Retouradres: Postbus 21012 3001 AA Rotterdam

Bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat
t.a.v. de voorzitter, mevrouw Kathmann

Datum
29 juli 2020

Onderwerp
Advies van de Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat inzake digitalisering van de economie

Westersingel 12
Postbus 21012
3001 AA Rotterdam
Telefoon 088 5445 100
E-mail: informatie@mrdh.nl
Internet: www.mrdh.nl
KvK nummer: 62288024

Bankrekeningnummer
NL96 BNGH 0285 1651 43

contactpersoon
Hélène van Rijn

ons kenmerk
71668

doorkiesnummer
088 5445 100

e-mail
h.vanrijn@mrdh.nl

bijlage(n)

Geachte voorzitter en leden van de bestuurscommissie EV,

Op woensdag 10 juni jl. heeft de Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat het project digitalisering van de economie besproken. Namens de Bestuurscommissie EV was wethouder Bruines (Den Haag) aanwezig om het gesprek te voeren met de leden van de adviescommissie EV.

De adviescommissie EV spreekt haar waardering uit voor de manier waarop de MRDH haar informeert over de voortgang van het programma digitalisering van de economie en ook betrekt bij het leveren van input.

De adviescommissie EV geeft de bestuurscommissie EV de volgende adviezen mee:

1. Geef extra aandacht aan een integrale aanpak van het aanleggen van digitale infrastructuur met andere grondgebonden infrastructuur.

2. Onderzoek of de MRDH gemeenten kan koppelen en/of helpen bij het aantrekken van Europese fondsen voor projecten op het gebied van digitalisering van landbouwgebieden, bijvoorbeeld om precisielandbouw mogelijk te maken.

3. Geef voldoende aandacht aan communicatie over digitalisering, in het bijzonder 5G.

Wij hopen dat ons advies een bijdrage levert aan een waardevol programma digitalisering. Wij ontvangen daarom graag een reactie op deze brief.

Met vriendelijke groet,

Karin Kayadoe
Voorzitter Adviescommissie EV